

BUENOS AIRES

JUNIJ 1977

La Vida Espiritual

**Duhovno
Življenje**

Dios hace una Alianza con su Pueblo

Dios libera a su Pueblo

El Pueblo elegido continuó su trayectoria. Pasaron los años. Y con ellos, la época de los Patriarcas: Abraham, Isaac y Jacob. Este último se llamó también Israel, y sus hijos tuvieron que emigrar a Egipto, donde vivieron durante muchos años. Allí cayeron bajo la esclavitud del Faraón, fueron maltratados y oprimidos. Entonces invocaron al Dios de sus padres, que los había elegido con tanta predilección.

Dios los escuchó, y por medio de Moisés, los liberó de la opresión, haciéndolos atravesar el Mar Rojo y encaminándolos a la Tierra que les había prometido. El defendió la libertad de su Pueblo, contra sus enemigos temporales y frente a los cultos idolátricos de los pueblos paganos que los rodeaban. Ese Pueblo no debía depender de ningún otro ni pertenecer a nadie, fuera de Dios. Hasta que alcanzara la libertad definitiva por medio de Cristo.

Dios se compromete con su Pueblo

Además de liberar a su Pueblo, Dios quiso unirse con él de una manera muy especial. Los hombres siempre intentaron entrar en comunión con Dios. Y Dios colmó ese deseo, entrando en comunión con los hombres. El tomó la iniciativa y selló una Alianza con su Pueblo. Inició esa Alianza con Abraham, pero la formalizó cuando el Pueblo salió de Egipto y comenzó a constituirse como tal.

Como toda alianza, también ésta comprometía a ambas partes. Dios hizo de ese Pueblo "su" Pueblo y se comprometió a serle fiel. A protegerlo, a guiarlo, a acompañarlo: como un padre, como un esposo, como un amigo, como un pastor. Pero el Pueblo también se comprometió a ser fiel a "su" Dios. Fiel en el cumplimiento de la Ley, o sea, de los Mandamientos que el Señor le reveló como la expresión de su voluntad.

Njihovo smrt oznanjujemo

Ko bi bil jaz pisatelj, bi svojo nedeljsko mašo opisal na poseben način. To je maša povprečnega kristjana. Pa ne tistega, ki hodi v cerkev iz navade — nekaj jih bo tudi takih — ampak iz globoke nuje ali pa iz drugih neznatnih ali nezaznavnih nagibov. In tudi s pravim namenom, če je seveda res pravo, kar imam za pravo. Da izpolnim ti-sto cerkveno zapoved, ki je na koncu koncev še najlažja? Ali, da si čisto računarsko narahlo zagotovim vsaj na pol odprta vrata v nadzem-ljski svet? — No, tako prozaičen še nisem.

Res pa je, da je z začetkom maše moje zbranosti konec. Prostost duha, ki šviga sem in tja, pobega ven v svet in šumno življenje in se vrača takoj, obstane, obstrmi, se zamakne v besedo, v svetnikov kip ali v cerkve kamniti tlak, v težo križa iz trdega lesa ali v duhovnikov gib, ali pa z bralcem molitev in psalme zdrdrá — mi prisotnost zdrobi.

In vendar hodim drugod, kot sem hodil med tednom.

Na prižnico pridigar stopi — ne, zdaj že več tjakaj ne stopa — zdaj mu kovinasti zvočnik besede in božjo besedo veča in jači. Napenjam uho, razbiram poteze z obraza, skušam misel v njegovih kretnjah uje-ti... staramo se, si mislim, naglušni smo že... zakaj so zdaj še rabo mikrofona zavrgli!, jezim se na to in se izgubljam v posvetnih zadevah. Prisluhnem natančno: lepa je misel, ki jo preslišim; jaz bi drugače, vse lepše povedal, si mislim, a se kmalu kesam: kako sem napihnjen! — z napuhom se je človeku nesreča spočela. Ontologija greha me za trenutek zajame, medtem pa vstajamo, sedamo, beremo, molimo. Iz „sanj“ me zdrami nova, pokoncilska pesem. Glasú kitare sem se v cerkvah že privadil, vsebina pa — je prenovljena, je poglobljena? Kako lahkó, zakaj tako zunanost nam kroji globino? Ugibanj sto in sto vprašanj! In spet moj duh gre svojo pot med ritmom maše.

In vendar hodim drugod, kot sem hodil med tednom.

Razkropljen, kot sem rekel, odvisen od vsake besede, ki pride iz duhovnikovih ust, s posluhom za pesem, ki ji lepoto otiram, s skrbjo za otroke, ki jih vzgaja tujina, na poti domov, v naš zemeljski raj, in v leta naše mladosti, z grenko pritožbo o smislu svetá in trpljenja, z drzno zahtevo največjih želja, ki jih premore srce, hodim in blodim kot misel povsod pričujoča med mašo nedeljsko.

In vendar hodim drugod, kot sem hodil med tednom.

Hodim in blodim, uhajam, se vračam in zberem takrat — ved-

no se zberem takrat — ko sveta tišina naznani SPREMEMBO: „Moj Gospod in moj Bog! Tvojo smrt oznanjamo in Tvoje vstajenje slavimo, dokler ne pride v slavi...!“

V tem je ves smisel moje nedeljske maše, v tistem edinem trenutku vsaj sta skupaj moja duša in moje telo.

Na velikonočno nedeljo, med spremenjenjem, ko smo slovenski zdomci slovesno zapeli „Tvojo smrt oznanjamo in Tvoje vstajenje slavimo...“, me je prevzelo.

Urednik DŽ mi je naročil spomin na naše mučence za letošnji junij. Neštetokrat, trideset, petintrideset let sem, sem od začetka do kraja, pa od kraja do začetka, znova in znova hodil našo pot, mislil na naš cilj in vrtal v zdomsko usodo.

Morda je življenje slovenskega zdomca podobno maši povprečnega kristjana. Za vsakdanji kruh se znojimo, hiše gradimo, srečo lovimo, lepe čase snujemo. Težave premagujemo, zlo usodo preganjamo, upom se vdažamo, v dobrem ali slabem vztrajamo. Svet in sveta napake popravljamo, o svojih otrocih sanjamo, po dobrih vesteh povprašujemo, obupu kljubujemo, v malodušnost zapadamo ali prešerno zmagujemo. Kakor vsi ljudje kjerkoli po svetu že!

In vendar smo drugačni kot drugi ljudje! Kajti ognjenih jezikov neizbrisen pečat je vžgan na zdomčevo čelo: „Njihovo smrt oznanjamo...!“

Večkrat sem mislil, kako poceni primera, še bolj pa predizna podoba: naši bratje po duhu, po rodu in veri — da so šli isto pot kot „Sin božji“? In da grešnih ljudi krvavi pot in križev pot in zadnje ure, ko se je svet zamajal v tečajih, pač ne smejo stopiti ob stran nedolžnega „Sina človekovega“! Vendar s preprostih podob in umetniških slik nam Kristusov lik še danes stoji pred očmi, ko vzklika Pilat: Ecce Homo! Slovenski fantje — ecce homines! Slovenski bratje — ecce martyres!

Zdaj vem, kaj je zdomcev dolžnost, zdaj vemo, kje je moč naših besed: „Njihovo smrt oznanjamo...!“

Sam sem hotel mimo tega; zgolj človeški, po času umirjen spis naj bi bil njim v spomin. Brez jokanja, da se ne bodo rane odprle, brez tožb, da se ne bodo kje v svoje črne duše zazrli, spokojen mir in, če mogoče, pozaba. Vendarle, to je naša usoda, to je naše poslanstvo, to je naša skrb in je naša odlika: „Njih strahotno smrt oznanjamo...!“

Njih strahotno smrt oznanjamo. Strahotno smrt prvih iz leta 1941... včeraj je izginil moj prijatelj, danes so vzeli tvojega brata...

dokler ni strahotno oznanilo planilo na dan: vsi mučeni in ubiti! V tem je bila vsa skrivnost njihovega in našega življenja: strahotno vest so križem sveta nesli za brate oni in zanje nesemo mi. Njihovo smrt oznanjujemo. Strahotno smrt stražarjev, grozoten konec domobrancev, mučeništvo slovenskih kristjanov.

Slovenski domci imamo svoje dnevne skrbi in čas je že skrhal ostrino bolečinam še živih prič. Ali iz naših src za junijske dni, če že med letom spi, se prebudi in plane v svet vsa naša prava, resnična bit: „Njihovo smrt oznanjujemo, dokler ne vstanejo k slavi!“

Blagoslov te krvi pa naj Križani Bog deli med nas in med naše otroke in še na vse druge strani, za srečo današnjih dni in za večno svobodo slovenskega naroda.

Aleš Gošar

Prošnja s Turjaka

še vedno je nad njim veličje smrti,
ko tisto uro, ko smo v njem bili,
čeprav je žalost čas pregrnil s prti,
spomin po dolgih letih vendar še boli.

Presahnila je kri že zdavnaj v zemlji,
trave prerasle zadnjo bridko sled,
vendar, prijatelj, daj, v spomin nas jemlji,
da z vami v lepšem bi živeli spet.

Pismo

Globoko v mivko zdaj smo pokopani,
lobanje strte, tu in tam še kost.
Skoz dolga leta naš edini gost
je bil podzemni potok razigrani.

V kapnikih bi še našli sled krvi,
ki v drobnih solzah s stropa je mezila,
v temi nazadnje v niti se strdila,
skoz bel kristal zdaj rdečkasto žari.

Kot drobne večne luči zdaj gore nad nami,
tak čudno lep je strop v podzemni jami.

Karel Mauser

Mrtvi bataljoni

(Odlomek)

Slonel je s hrbtom na sigasti, vlažni steni in s težavo lovil sapo, ki mu je zastala pri padcu v globoko jamo. Z mrtvim tleskom so trupla še vedno padala navzdol, nekatera negibno obležala, nekatera pa se še stezala in krčila kakor črvi.

Videl je, da se mora umakniti, da se na neki način mora zriniti do police na desni strani. Z visokim, obupno piskajočim glasom je zgoraj pela strojnica in svetloba velikega ognja je oblivala stene širokega žrela, ki se je šele spodaj raztegnilo v skalnato dvorano, iz katere se je proti desni širil nizek rov, ki ga je ustavljala nizka sigasta, z mivko pokrita polica. Sem, na to polico je hrepenel medel pogled mladega Kajžarja. Tam bi bil varen.

Spravil se je na kolena. Bil je omotičen, bolela ga je glava in desna stran obraza mu je bila krvava. Ni se mogel domisliti, ali ga je v teku krogla le oplazila ali ga je zadel udarec s kolom. Spominjal se je le podanja in udarca, ko je padel na dno.

Lezel je ob steni, ki je zavijala proti polici. Dosegel jo je in zdaj se je bilo treba dvigniti. Prsti so mu drseli ob mivki. Odrival jo je, prsti so mu grebli globlje, dokler niso ujeli skalne škr-

bine. Nato se je pričel vleči navzgor. Samo dober meter je bilo višine in vendar tolikšna muka. Šumenje v glavi je naraščalo, pred očmi so se prižigale in ugašale rdeče in bele pike. Prevesel se je, z ustmi se je zaril v droben, mrzel pesek. Ležal je na trebuhu, se tresel, se z bosimi nogami odrival od roba in se porival naprej. Luč velikega ognja ga ni več dosegla. Bil je v temi.

S strašno muko se je skopal pokonci. Mivka se je prijela krvi na obrazu in stvorila ostudno, trdo skorjo. Ni je hotel obrisati. Zgoraj je streljanje prenehalo in mrtvi niso več padali v globino. Zdaj je sedel in z vso silo tiščal k sebi, kar mu je od obleke še ostalo. Od srajce mu je viselo po telesu le še nekaj krp in hlačnice so bile razparane do kolen. Mraz v votlini je bil moker in strupen. Vendar so mu bili vsi čuti napeti kakor strune. Slišal je hropenje tistih, ki so umirali, moreče drgetanje golih teles, ki so se stezala pod grmado, in nato ječanje nekoga čisto pri polici.

„Zvezde padajo z neba, zvezde pa-a-da-jo...“

Kajžar je otrpnil, toda čeljusti so mu šklepetale. Roka se je stegnila na polico in na golo telo se

je ujel svit ognja. Brez pomisleka, v strašni grozi je stegnil roke in zgrabil za prste.

„Hitro, da naju kdo ne vidi od zgoraj.“

Zdaj je šele videl, da je fant komaj zrasel iz otroka. Suho telo se je zvrnilo na mivko in šepetalo.

„Zvezde padajo in gore na smrekah. Na smrekah, na smrekah.“

Odsev ognja na steni žrela so pokrile sence in takoj nato je toča krogel pričela sikati na dno. V grozi se je Kajžar še bolj pomaknil v temo in za roko vlekel s seboj blodnega neznanca. Rov se je zožil in v ostrem kolenu zavil na levo. Kajžar je ti-pal z roko — tu je bila stena.

„Počakati morava,“ je šepetal. „Zdaj škropijo tiste, ki so bili še na pol živi.“

„Asperges me hysopo...“

Neznanec je pel, kakor je Kajžar včasih slišal župnika v cerkvi.

„Kdo si, siromak?“ je šepnil.

„Clericus, amice.“

Kajžar ga ni razumel, le strašna groza ga je obhajala. S silo je potisnil neznanca na tla in, ko sta sedela drug poleg drugega, je slišal šklepetanje njegovih čeljusti.

Pod polico, kjer sta pred hipom sedela, so se raztreskavale bombe in zublji modrikastega ognja so zasvetili in ugasnili v strašnem poku.

„Quare fremuerunt gentes...“

Blodni neznanec je spet začel peti in Kajžar mu je z dlanjo zaprl usta.

„Molči!“ je siknil.

Takoj je obmolknil in zdaj je bilo slišati spet samo njegovo strašno šklepetanje. Niso več streljali v jamo in z grmade trupel ni bilo več ječanja. Skozi hladni zrak je prihajal vonj cureče krvi. Stisnjena drug k drugemu sta pričakala dan, ki je počasi vstajal iz gostega smrečja in se šele čez dolgo prevesel čez škrbinasto žrelo.

„Ostani tukaj,“ je rekel Kajžar. „Pojdem pogledat.“

Plazil se je proti polici. Viso-

ko zgoraj je videl nazobčan kos neba. Ko je z očmi premerjal višino, ji je prisodil svojih deset metrov. Morda za spoznanje manj. Stena širokega žrela je bila spodaj gladka, le zgoraj je bila razčlenjena s policami in škrbina-mi. Tam bi se dalo plezati.

Dobri dve lakti pod polico se je začela grmada trupel. Bombe so čisto zmaličile obraze, trepetaje je polzel po njih in jih skušal prepoznati. Nobenega ni mogel. Strnjena kri je bila nakopičena v ostudne bule. Pričel se je umikati. Čutil je, kako mu jezik debel leži med razbitimi zobmi.

V rahli, modri svetlobi je videl neznanca. Sedel je v glini skoraj popolnoma gol in čeljustne kosti so mu štrlele naprej kakor mrliču.

„Saneta Maria, mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc et in hora mortis nostrae. Amen. In hora mortis nostrae... Amen, amen, amen.“

Hotel je kričati, toda iz suhega telesa je prihajalo samo sunkovito, hripavo čenčanje.

„Kaj bi rad?“ je plašno goltnil Kajžar.

Zdaj šele se je sedeči zasukal. Velike oči so bile motne in vroče.

„Vodo,“ je dihnul.

Kajžarju se je zdelo, da prihaja k pameti.

„Aquam vitae aeternae. Benedictus, benedictus.“

Zmedlo se mu je, je pomislil, toda zdaj je krčevito hrepenel po

istem kakor blodnež. Voda. Pričel je stikati po steni, počasi s prstom polzel navzdol, da bi kje ujel vsaj majhno kotanjo. Nekje je voda morala biti, zakaj stena je bila vlažna. Toda na tej strani ni našel ničesar in neznanec je začel lizati skalo.

„Počakaj, morda najdem kaj na drugi strani!“

Prav pri kolenu rova je našel vdolbino široko za dobro perišče. Bila je polna in s prsti je čutil, da neprestano teče prek roba in po steni navzdol.

„Našel sem vodo. Pridi in pij!“

Pritisnil ga je k steni in mu namakal usta.

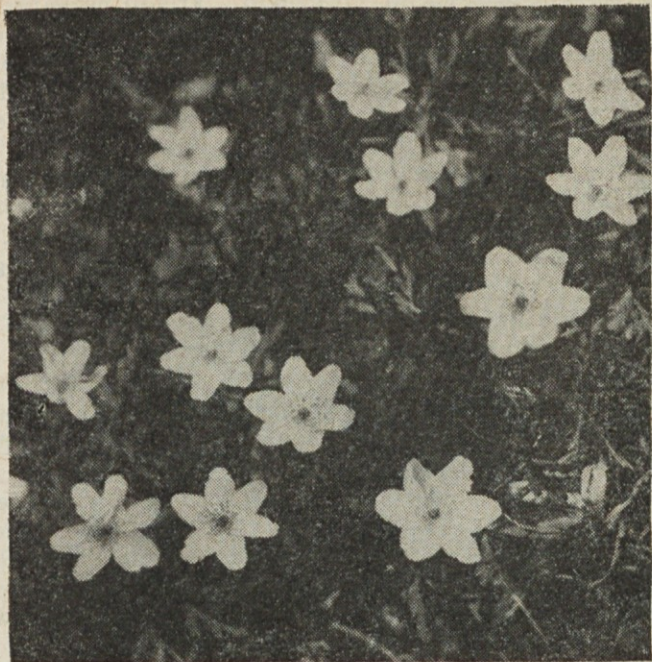
„Ne spij vse! Pusti jo še meni!“

Obupno mlaskanje se ni ustavilo in ga ni upal odtrgati. Kakor netopir je visel ob temnem kropilčku in žvižgaje je vlekel vodo skozi zobe.

Ko je prišel na vrsto Kajžar, je moral zadnje ostanke s prsti prhati v usta. Bila je hladna in dobra. Moral bo pač počakati, da se bo spet natekla po kapljah. Popoldne bo morda kotanja spet polna.

Sedla sta nazaj in nobeden ni spregovoril besede. Stožec svetlobe je padal na mrtve in osladen duh po strnjeni krvi se je kakor mrtva sopara dvigal proti polici.

Neznanec je zaspal, toda Kajžar je gledal samo v svetlobo, ki je padala v globino. Kakor hitro je zaprl oči, je imel pred seboj vse oprijemke, ki jih je opazil na steni žrela. Zgoraj bi si

Vetrnice
(foto Alpe)

nekako pomagal, toda kako priti do škrbinaste stene?

Zdaj šele je čutil, da je prešla prva omama, ko je bil vesel, da je še živ. Morda bi bilo bolje, da bi ne bil. Ko bi bil stisnjen med grmado krvavih trdih trupel, bi bilo vse mimo. Zdaj mu je življenje ujeto v skobec podzemne jame in za družčino ob počasni smrti bo imel norega človeka, ki govori latinsko in poje bilje.

Nato je tudi sam zadremal. Ko se je prebudil, so bila trupla pod polico že v mraku. Po kolenih je lezel proti robu. Nebo zgoraj je bilo rdečkasto.

Skopal se je pokonci in odšel h kotanji. Spet je bila polna. Pil

je v dolgih požirkih in s prsti zadrževal kaplje, ki so mu drsele na brado. Ko se je vračal nazaj, je slišal brnenje, užgale so se luči in svetloba je znova ožarila žrelo. Takoj nato je od nekod pljusnilo kričanje in v istem hipu se je že zagnal proti neznancu, ki je vstajal.

„Ne premakni se!“ je siknil. „Spet so tukaj.“

Stisnil je glavo med ramena in s prsti začel orati po mivki. Med kričanjem so se zadržali prvi streli, prvo truplo je treščilo skozi stožec svetlobe in udarilo ob mrtvo grmado kakor ob vodo. Kajžar je s prsti mašil ušesa, sline so mu vrele čez ustnice, toda tele-

sa so v enakomernih presledkih padala mimo police, razkrečena, nekatera tiho, nekatera z ječanjem, in prostor je spet polnilo tiho strašno gomazenje, ki ga je že tako dobro poznal. Zadnje, krčevito stezanje rok in nog, napanjanje prsnih košev, ki jih je polnila kri, grgranje dušecih, ki so bili pokopani pod drugimi.

Kakor bi odrezal, je streljanje prenehalo in močna luč je svetila naravnost na dna. Na vrhu drgetajočega kupa je klečal gol človek, na širokih ramah je imel z žebliji pribite poročniške epulete. Majal se je, glava mu je visela nazaj in Kajžarju se je zdelo, da se hoče dvigniti. Sikajoč plaz krogel mu je spodbil kolena, padel je na obraz in brez trepeteta otrpnil.

Od zgoraj je bilo slišati krohohot:

„Gospod poročnik, kako?“

Na vrsti je bil nov kamion. Mitrалjez je hrzal, vmes so visoko pele brzostrelke. Kajžar je stiskal oči in tiščal ušesa. Tiščal jih je tako krčevito, da je slišal bitje vsake žile in da si je odrł skorjo na licu. Kri mu je pričela kapati na prsi. Vendar se ni upal premakniti, bil je kakor struna, napeta od stene do glinastih tal.

Ko je po dolgem času in počasi odmaknil prste od ušes, je njegov pretrgani duh ujel tišino. Zgoraj so spet goreli ognji, toda govorjenje je prihajalo do dna kakor šepetanje.

„Domine, ad te clamavi!“ je

kriknil neznanec. Kajžar mu je s tako silo pritisnil dlan na usta, da je neznančeva glava udarila ob steno. Zasmilil se mu je.

„Ne smejo vedeti, da živiva. Zakaj nisi tiho?“

„Če jaz ne bom govoril, bo spregovorilo kamenje,“ je še vedno zanešeno jecljal. A ni več vpil.

Noč se je pogreznila v žrelo. Velika svetloba je ugasnila, na steni so jezicali samo še odsevi majhnih ognjev, ki so morali goretı blizu brezna.

„Jutri bova morala poskušati priti iz votline. Čutiš smrad? Čez en dan ne bova imela več moči, da bi se sploh še mogla dvigniti.

Iz stene ni bilo odgovora.

„Po moje je bil to zadnji transport. toliko nas vendar ni bilo.“

Tema in neznanec sta še vedno molčala.

„Ali me slišiš?“

„Eliji je krokar prinesel hlebeček kruha v puščavo.“

Ni vedel, ali neznanec govori iz zdravega razuma ali iz blodnje. Toda vesel je bil, da je v temi govoril človeški glas. Bil je šibak, hripav in pretrgan, toda človeški je bil.

„Če do jutri ne prideva ven, bova ostala za vedno tukaj,“ je rekel.

„Z dnevom si morava natančno ogledati steno in z mrakom začeti plezati. Nekaj grmičev sem opazil.“

Sam sebi ni verjel, toda v temi je vendar upal, da je kje vsaj nekaj, kjer bi se lahko oprijel. Neznanec je trmasto molčal, na-

Lapuh
(foto Alpe)

to sam od sebe vstal in tipal proti kolenu rova, kjer je bila vdolbina z vodo. Zdaj ga je pustil pri miru in komaj zaznal, da se je vrnil in se zleknil v mivko.

Ko se je pričelo daniti, je Kajžar začutil, da se na vrhu brezna zbirajo ljudje. Nori neznanec je spal. Legel je na trebuh, se čisto sploščil h glini in se tako potegnil do konca police. Slišal je glasove, ne samo od tiste strani, kjer je bila poseka, temveč tudi od druge. Nekdo je pričel nabijati s težkim kladivom. Skušal je ujeti zvezo strganih stavkov, ki so mu prišli do ušes, in ugibati, kaj bi mogli zgoraj početi.

Nenadoma mu je prišlo na misel, da hočejo minirati rob žrebla in zasuti votlino. Misel je rodila grozo, pričel se je ritenski umikati, dokler ni zadel od neznanca. Zbudil ga je, zgrabil pod pazduho in začel dvigati.

„Čuješ, zasuli naju bodo. Morava nazaj, za ovinkom naju kamenje ne bo doseglo.“

„Zvezde bodo padale z neba in luna ne bo dajala svoje svetlobe.“
Še nekaj je žlobudral, toda Kajžar ga ni razumel.

„Ne čvekaj!“ je kriknil.

„In illo tempore...“

Kajžar ga je s silo vlekel po glini, otipal koleno in potegnil blodneža navzdol. Dlje nista več

mogla, tam je bila stena. Toda neznanec ni hotel mirovati, pričel se je otepavati Kajžerjevega pritiska in riniti nazaj. V istem hipu je prva eksplozija zamajala votlino in grmenje je napolnilo prostor. Kajžar se ni več menil za blodneža, tiščal je glavo v glino in se z nogami upiral v steno, kakor da jo hoče obdržati. Druga eksplozija, tretja, četrta, bobneč slap skalovja je padal navzdol in dim je prekril votlino. Nato se je votlina potresla še enkrat in sredi bučanja je Kajžar imel občutek, da je zasulo tudi rov.

Takoj zatem je nastala tišina. Vanjo je od nekod pršil droben plaz peska.

„Z višine je Bog položil svoj prst v brezno in ga pregradil. Močan je Bog Jakobov, kdo bi se bal?“ Bilo je hripavo petje blodneža.

Kajžar je bil v hipu na kolenih, toda vseeno je bil preslab, da bi se ob pravem času priplazil iz rova. Ko je dosegel koleno, je mogel samo še videti, da se je blodnež spustil čez sigasto polico. Brezno je polnilo drevo.

Hotel je krikniti, zarjuti, toda samo z muko se je še priplazil do roba. Bil je prepozen, blodnež se je opotekal po dnu in bil samo še dva koraka od okleščene ga debela.

Nato ga je videl lezti. Krčil se je in stezal kakor bela gosenica, komaj se je premikal. Potem je nenadoma obstal. V kobal je sedel na smreki in lovil ravnotežje.

Na robu brezna so se pokazali ljudje.

„Eden je še malo živ, pogledj ga. Požegnaj, hudiča belega!“

Brzostrelka je pričela drdrati, nato še druga. Samo za hip je blodnež še sedel, nato se je sklonil naprej, roke so mu omahnile in odlepil se je od debela kakor ptica.

Kajžar je slišal tlesk ob kamenje.

Zdaj šele se je pričel pomikati nazaj, zakaj prva bomba se je raztreščila onstran debela. Vlekel se je do roba in se ustavil ob kotanji z vodo. Pil je in voda mu je tekla po bradi in po prsih. Zdaj je bil sam in za enega bo vode dovolj.

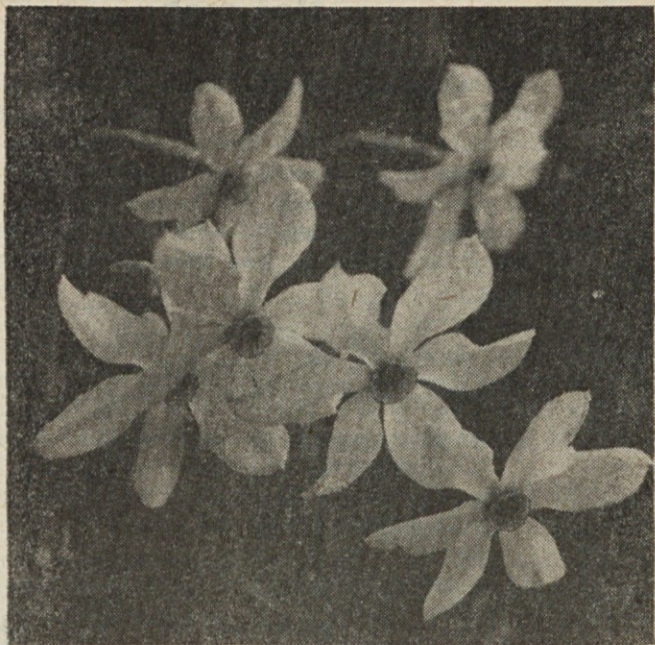
V jamo je treskalo brez prestance. V Kajžarju je lebdela samo ena misel: nocoj ne bodo več streljali. Zasuli so jo, jamo so zasuli.

Nato se je zleknil po rovu, v lobanji je samo še nekaj razbijalo, toda misli ni bilo nobene več.

Ko se je prebudil, je z roko udaril ob stran. Nikogar ni bilo. Obrnil se je na trebuh in pričel lezti. Motna misel mu je ujela drevo. Bog ve, do kam seže?

Lezel je do police. Vedel je, da mora lezti. Jutri ne bo mogel več, samo še danes. Razbita stena žrela je bila mračna, nikjer ni bilo odseva ognjev. In tudi če bi bili, lezti more samo še danes. Polica je bila zdaj ravna z ruševinami in tam je bilo črno dedlo z okleščenimi vejami.

Narcise
(foto Alpe)

Z višine je Bog položil svoj prst v brezno in ga pregradil.

Morda norec niti ni bil nor, je pomislil.

Okobalil je deblo in se pričel premikati. Zdaj je bilo vseeno, moral se je premikati. Po pedeh. Držal se je vej in počival in nato spet lezel. Moral je lezti danes, jutri ne bo mogel več.

Od konca tega razbitega vrhača do trave je bilo še dva metra. Bila je tema, toda skala je bila bela in jo je dobro videl. V njej so bile ostre škrbine in boste noge bodo imele dovolj opore.

Prevrnil se je preko, zemlja je še vedno dišala po ognjih, ki so

sinoči goreli. Po vseh štirih je lezel do prvega ugaslega pepela. Z roko je grebel po gibki sivini. Ob očrnelem štoru, ki ni zgorel do kraja, je bil ožgan krompir in črn, na pol zgorel krajec vojaškega komisa.

Goltal je in čutil, da mu iz dlesni teče kri. Vendar je jedel naprej. Na smrekah je visela noč in vedel je, da bo tam nekje lahko spal. Še se poznajo odtisi koles tovornjakov in ti bodo ob zori pokazali smer. Tam nekje je Kočevje in za Kočevjem gre zemlja še naprej.

Jutri bo hodil, hodil, hodil...

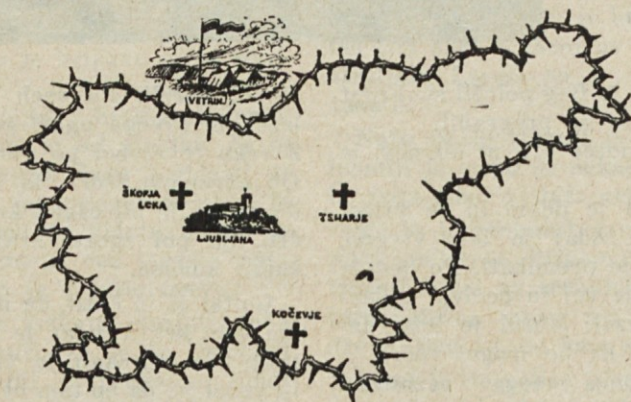
Karel Mauser

Moj grob

In padel bom, kot pade klas pod koso,
obležal bom nekje v planinskem raju.
Opralo kri bo v svetlo roso,
ki bo mamila kot narcise v maju.
Dehtele bodo murke na gomili,
planike bele bodo zrle vame,
mogočni orel me bo senčil s krili,
nikdar ne boste našli moje jame!

Tu mir bo pel strahotno sveti spev,
viharji divji bodo tod hrumeli,
užival blisk nebo bo s streli
in od vrhov se vračal bo odmev.

Jaz pa bom spal in sanjal sladke sanje
in rojstni kraj bo tudi
sprejel me v svoje grudi,
ko bom končal svoj pot,
izbrisal s smrtjo rod
in slišal večni spev in skal molčanje.

Vzdih

O, zemlja mati, sprejmi v svoje grudi
moj kup prahu.
Ne krati mi miru!
Poslednji dan me Bog obudi!

Odon Peterka

Ob 40-letnici enciklike „Mit Brennender Sorge“

Na cvetno nedeljo 1. 1937, pred 40 leti, so po vseh cerkvah Nemčije s prižnic brali pismo Pija XI. o položaju katoliške Cerkve pod nacističnim režimom. Dokument ima zgodovinski pomen, saj je bil eden izmed najbolj jasnih in odločilnih obsodb nacizma, kar jih je bilo izrečenih.

Listina, ki je imela povsem verski in dušnopastirski značaj, je naznanila v 1. delu nacizem kot izdajalski sistem, ki je kar redno in samovoljno spreminjal pogodbe, jih obšel ali njihovo vsebino izvotlil in jih nazadnje bolj ali manj kršil.

Dokument je potem pokazal na zmote in zablode režima, ki je skušal utesniti Boga, Stvarnika vesolja, le med meje enega samega naroda in v ožino ene same etnične rase. Kristjane je papež opozoril: „Če bi vam kdo hotel oznanjati evangelij, ki bi bil drugačen od tistega, ki ste ga prejeli na kolenih vaše pobožne matere, iz ust vernega očeta, drugačen od nauka, ki vam ga je oznanil Bogu in Cerkvi zvest vzgojitelj, naj bo izobčen.“

Dokument, ki so mu potem sledili drugi od strani nemških škofov in papežev, kot „Summi pontificatus“ Pija XII., in ki je ožigosal samovoljnost režima, ki si je prisvajal absolutno oblast nad družbo in nad človeškim življenjem, je presenetil vlado II. rajha in celo njeno tajno policijo.

Reakcija je bila silovita. Nemški poslanik v Vatikanu je označil dokument kot političen napad na nemški narod, vendar ni ovrigel omenjenih dejstev.

Odgovor Vatikana prek svojega državnega tajnika, tedanjega kardinala Evgenija Pacellija, kasnejšega Pija XII., je dejal med drugim: „Apostolski sedež ugotavlja kot glavni podatek, da pismena pritožba 12. aprila ni stvarno ovrгла niti enega izmed dejstev, ki jih vsebuje okrožnica Mit brennender Sorge.“

Enciklika je zbudila širok odmev po vsem svetu. L'Osservatore Romano v enem zadnjih komentarjev pravilno ugotavlja, „da niso ne vlade ne politiki prav doumeli in ocenili prave narave nacizma, ki ga je Pij XI. naznanil kot protiverskega, protičloveškega in zmotnega. Politika pogajanja in popuščanja se je nadaljevala, dokler ni 1. septembra 1939, natanko dve leti in pol po papeževem opozorilu, nemško letalstvo paraliziralo Poljsko v 48 urah.“

3. del enciklike je razgalil versko preganjanje katoliške Cerkve in spodbudil vernike, zlasti mladino, duhovnike in redovnike, naj ostanejo močni v veri, spominjajoč, da bodo Kristusovi sovražniki... in vsi, ki blodijo o izginotju Cerkve, spoznali, da so se prezigodaj veselili njene smrti in da so jo hoteli pokopati prezgodaj.

Zmotna pot komunizma

(OB 40-LETNICI ENCIKLIKE DIVINI REDEMPTORIS PIJA XI.)

Pet dni po objavi enciklike Mit brennender Sorge (S pekočo skrbjo), v kateri je naznanil in obsodil pogubne zmote in protikrščanski značaj nacionalnega socializma, ki je prišel na oblast v Nemčiji, je objavil papež Pij XI. encikliko Divini Redemptoris (19. marca 1937), v kateri je preučil brezbožni komunizem v luči katoliškega socialnega nauka in opozoril na njegovo nespravljalivost s krščansko vero in na njegovo nečlovečnost.

Skoraj hkratna objava teh pomembnih dokumentov cerkvenega učiteljstva je pokazala svetu, da se katoliška Cerkev ni bojevala samo zoper levičarsko diktaturo, ampak enako tudi zoper desničarsko. V obeh dokumentih ni šlo samo za obrambo svobode in pravic Cerkve, ki so jo preganjali in zatirali nacionalni socialisti (nacisti), in so jo nameravali zatreti komunisti, marveč je šlo predvsem za duhovno soočenje z ideološkimi temelji in cilji, z naukom in prakso teh gibanj, naperjenih proti človeštvu in proti človeka vrednemu družbenemu re-

du in ki sta nameravali ustvariti novega človeka: eno človeka-gospodavalca, drugo pa človeka-komunista.

Položaj, v katerem je pred 40 leti Pij XI. obsodil komunizem, je označeval teror, ki ga dandanes sami komunisti imajo za sramotnega; bili so časi, ko je Stalin v Rusiji, da bi utrdil revolucijo iz l. 1917, dal pomoriti in zapreti v koncentracijska taborišča na milijone ljudi (1); bili so časi, ko je komunistična manjšina z nasiljem ustrahovala Mehiko; časi, ko so komunisti skušali

1) Ko je februarja 1956 na XX. partijskem kongresu Hruščov razodel Stalinove zločine, je med drugim povedal, „da je od 139 članov, ki jih je izvolil XVII. partijski kongres l. 1934 v Centralni komité, Stalin dal umoriti 98;“ je med delegati nastalo „vznemirjenje, razburjenje in prepadenost.“

Protesti številnih znanstvenikov in književnikov Sovjetske zveze je klic vesti proti oblasti nasilja, ki „uporablja množico kot gnojilo za blaginjo maloštevilne manjšine,“ kot je zapisal Solženicin, in je zavedla cele narode v novo suženjstvo.

s pomočjo mednarodnih brigad vzpostaviti v Španiji diktaturo proletariata; enako v evropskih demokratičnih deželah stranke, ki so bile povezane s komunistično internacionalo.

Papež je obžaloval „zaroto molka“ svetovnega časopisja, ki je o tem dogajanju obveščalo prav tako malo kot o delovanju nacionalnega socializma. Zato se je Pij XI. čutil še bolj dolžnega, da razkrinka komunistični sistem v njegovem bistvu in opozori javno mnenje in katoličane, na socialni nauk Cerkve.

Tri zmote so predvsem, ki stavijo v popolno nasprotje komunizem in krščanska pojmovanje človeka in družbe.

I. Materializem

Zgodovinski in dialektični materializem, kot ga je oznanjal Karl Marx in na katerem je gradil svoj nauk, priznava edinole materijo kot vir in počelo stvarnosti. Materija deluje s stvarnimi proizvodjalnimi silami in črpa svojo zakonitost za razvoj h končnemu cilju, ki je brezrazredna družba, v nasprotujočih si odnosih proizvodnje. V takšnem sistemu ni prostora ne za Boga ne za duhovno življenjsko počelo, ki bi temeljevalo posebni položaj človeka v vesolju, ne za posmrtno življenje. V takšni perspektivi se predstavi vera kot „opij za ljudstvo,“ kot je dejal Marx, saj preprečuje, da bi človek spoznal svo-

je pravo stanje, namesto tega pa ga tolaži z umišljeno nado v onstranstvo.

Poskušali so uveljaviti trditev, da je bil ateizem Karla Marxa pogojen po njegovem času in da ga je porodila njegova kritika vere in Cerkve, ki nista mogli odpraviti družbene bede. Takšna trditev je zmotna. Ateizem je notranje povezan z marksizmom in določa protiversko in proticerkveno prakso vseh komunističnih dežel do današnjega časa. Tudi se človek ne sme pustiti slepiti z lažnim mnenjem, da se na neki način lahko izloči ateizem iz komunizma in da bi tako nastal neke vrste očiščeni komunizem brez filozofskih zmot. Tako bi pozabljali, da bi sam komunizem prenehal obstajati, če bi se odpovedal materialističnemu svetovnemu nazoru, iz katerega črpa svojo življenjsko silo.

In to velja tudi obratno: krščanska vera se ne more skriti na nauk o zgolj svetnem napredku; obstoji namreč v veri v živega Boga, ki se je razodel ljudem v svojem Sinu Jezusu in ki kliče ljudi k božjemu življenju. Lažni odgovor na človekovo vprašanje o Bogu, ki ostaja pereče celo za tiste, ki so se zapisali komunizmu, je še zmeraj osnovna zmeta tega sistema, ki postavlja malika samostvarjenja in samodrešenja človeka na mesto, kamor postavlja krščanska veroizpoved stvarjenje in odrešenje človeka po Bogu.

II. Nečlovečnost

Z vprašanjem Boga je tesno povezano vprašanje prave človečnosti. Ne gre za abstraktno razumsko igro čisto filozofskega značaja, ki bi se kvečjemu le površno tikala človekovega osebnega in družbenega življenja.

Druga zмотa komunizma obstoji v nepoznanju človeka, njegovega dostojanstva in njegovih pravic. Če namreč obstaja le materija, če ni nobenega duhovnega življenjskega počela, tedaj človek tudi nima res prave svobodenosti in odgovornosti. Preostaja mu samo to, da se ukloni pred „vizijo“ potrebe svoje bitnosti.

Ampak tako odpade osnova za njegovo človeško dostojanstvo in njegove pravice do svobode, ki jih je treba priznati človeku, saj so mu bile dane že od začetka, ne pa šele od države ali družbenega procesa (2). Tako lahko razumemo, da komunistične države, čeprav so formalno podpisale izjavo o človekovih pravicah in jo priznale tudi v svojih ustavah, tako težko spolnjujejo helsinško pogodbo.

Zgodovina komunizma, ki dela propagando o enakosti vseh ljudi, je nepretrgana veriga kršenja človekovih pravic. Res je, da se je to dogajalo in da se dogaja v vseh diktaturah, tako v nacionalno-socialistični Nemčiji kot v Čilu (3) ali v Ugandi, vendar to ni opravičilo za sistem, ki se predstavlja za „naprednega“, istočasno pa preprečuje ali otežkoča

državljanom z vsemogočimi pretevezami uživanje osnovnih pravic.

Krščansko človekoslovje in katoliški socialni nauk izpovedujeta presežni odnos in utemeljitev človeške osebe v Bogu za osnovo človekovega dostojanstva in njegovih pravic. V današnjem sekulariziranem svetu jih je gotovo nemalo, ki so oddaljeni od Cerkve in ki tudi ne verujejo v Kristusa ter si ne zastavljajo tako vprašanja o Bogu, ki pa vendar branijo nekakšen človečanski

2) Lenin je razlagal: „Prvič, treba je pol ducata delavcev, ki se izogibljejo delu; treba jih bo vreči v ječo. Drugič, prisiliti jih, da čistijo stranišča. Tretjič, ko so izpolnili kazni, prejmejo rumeni listek, da jih bo vse ljudstvo gledalo kot škodljive elemente do njihovega poboljšanja. Četrto, treba bo pobiti na samem kraju po enega od desetih obdolženecv nedelavnosti. Petič, treba bo spraviti v prakso kombinacijo teh različnih metod“ (Lenin, Izbrana dela II, Moskva 1947).

V uradni Stalinski biografiji, ki jo je izdal Institut Marx-Engels-Lenin, je rečeno: Stalin je „z železno roko“ izgnal „bedne stvore Trockija“, „razkrinkaval nenehno sovražniško leninizma“ in „likvidiral“ te „pošasti“, te „izvrške človeštva“. „Sovjetsko sodišče je odkrilo njihove zločine in obsodilo trockistične pošasti na smrt.“ Vse ljudstvo „je poslušalo govore svojega modrega in genialnega vodnika ter odobrilo uničenje trockističnih tolp“ (Stalin, Berlin 1945).

3) Glede Čila je kardinal Höffner nekoliko nasel govoricam levičarjev, ki jih trosijo po svetu, ker ne morejo preboleti nepričakovane izgube Čila.

ideal. Vendar mora takšen humanizem ostajati vsaj odprt za presežnost in ne sme zapasti v ateizem, če si ne mara kopati švojega groba in se spremeniti, posredno ali neposredno, v predhodnika komunizma.

Komunizem namreč ni samo nasprotnik vere in krščanske kulture, ampak je tudi nasprotnik humanizma, ki zagovarja človekovo dostojanstvo, njegovo svobodo in nravno odgovornost in ne gleda na človeka kot na predmet zgodovinskega procesa.

Vprašanje komunizma ni prvenstveno v tem, da hoče ustvariti nov gospodarski in družbeni red, ampak v kulturni revoluciji, ki skuša ustvariti nov tip človeka, brez vere, brez upanja, brez ljubezni, in tudi brez osebne svobode in odgovornosti.

III. Kolektivizem

Tretja zmota, proti kateri je povzdignil svoj glas Pij XI., se nanaša na podobo družbe.

S tem, da vidi komunistični sistem v človeku le stopnjo razvoja materije, je dosledno, da pojmuje družbo kot nekaj kolektivnega, kateremu so posamezniki podrejeni kot deli celoti. Medtem ko je katoliškemu socialnemu nauku družba solidarna povezanost oseb in je njeno poslanstvo omogočiti razvoj človeka, mora biti po komunističnem pojmovanju socialni kolektiv tisti, ki določa vse življenjske pojave človeka.

Dokler ne bo dosežena končna faza brezrazredne družbe, ki bo použila posamezne ljudi, je proletariat tisti, ki nosi to kolektivistično vizijo in kolektivistično voljo. Solidarnost je tu pojmovana samo kot bojna solidarnost tovarišev, ne pa kot po krščanskem pojmovanju široka npravna povezanost.

In ker nazadnje osebna svoboda pomeni po materialističnem pojmovanju razumevanje socialne potrebe, je enakost edino, kar obvlada, zato je treba odpraviti vse razlike, se pravi, te je treba jemati kot ovire, ki jih je treba odstraniti s poti proti socializmu.

Komunistični sistem tudi ne prizna, da bi bila socialna ali državna oblast podvržena javni blaginji, ampak edinole oblasti stranke, diktaturi proletariata, ki jo mora izvrševati vodstvena elita, kot je naročil Lenin.

— — —

Te tri temeljne zmote komunizma kopljejo nepremostljiv prepad nasproti krščanstvu in svobodni družbi, ki temelji na človekovih pravicah. Kako pa je tedaj mogoče, da takšen sistem lahko privlači in navduši toliko ljudi?

Pij XI. dela odgovorne za to silne krivice v liberalno-kapitalističnih gospodarskih odnosih. Krščanska socialna kritika kapitalistične razredne družbe, ki jo je izrazil isti papež v encikliki *Quadragesimo anno* l. 1931, ni gotovo

nič manj močna kot kritika marksizma, vendar izhaja iz povsem različnih predpostavk in osnov, in zasleduje kot cilj svobodno družbeno ureditev v pravičnosti in ljubezni. Na žalost v mnogih deželah kristjani ne jemljejo zares teh načel in jih ne uresničujejo učinkovito.

Res je, ne socialni problemi ne pomanjkljivosti kristjanov ne morejo sami po sebi razložiti širjenja komunizma, ki se je začel v poljedelski deželi, kot je Rusija. Treba je dodati, kot je to izrecno omenil papež, varljive spletke komunizma, ki „skriva svoj pravi obraz za idejami, ki so same po sebi privlačne.“

Tako izrablja splošno hrepeneje po miru in se predstavlja kot pionir gibanja za svetovni mir, medtem ko istočasno podpihuje razredni boj, organizira nasilne revolucije in troši ogromne vso- te za oboroževanje.

Komunizem se ponuja tudi katoličanom, ki si prizadevajo za socialno pravičnost, kot nekakšen zaveznik v zadevah gospodarskega in družbenega reda. V deželah, kjer je krščanska vera močno zakoreninjena, budi utvare, da vera ne bo otežkočena in da bo svoboda vesti spoštovana. Glede tega je izjavil papež: „Komunizem je v svojem jedru izprijen in kdor hoče rešiti krščansko kulturo, ne sme sodelovati z njim na nobenem področju.“

Ali se je v teh 40 letih, odkar je bila objavljena enciklika Divini Redemptoris, komunizem spremenil? Tako bi se morda lahko zdelo zavoljo nekaterih sprememb od časa stalinskih strahot. Tudi komunistični režimi, ki so se polastili oblasti po drugi svetovni vojni v Vzhodni Evropi, kažejo razlike med seboj. Morda se je tu in tam položaj vernih in Cerkve nekoliko olajšal, vendar ostajajo trpljenje in vsakovrstne nevšečnosti, s katerimi nadlegujejo naše brate v veri, enako kot prej. V sredozemski in zahodni Evropi komunistične stranke v svoji propagandi že ne poudarjajo diktature proletariata in obljublajo „socializem s človeškim obrazom.“

Vendar odločilno je — in glede tega se ne smemo varati — da se komunizem ne more odreči svojemu materialističnemu svetovnemu nazoru ne tam, kjer je že na oblasti, ne tam, kjer se prilagaja pravilom demokratične družbe. Zato ostaja dejansko zaprt za Boga, za človekovo dostojanstvo in njegove pravice in za pravo človeško družbo. In čeprav ne marajo komunisti tega priznati, pelje po svoji notranji nuji v diktaturo, v nekrščansko kulturo.

V tem pogledu je nauk Pija XI. opozorilo, ki ohranja veljavo še za nas.

(L'Osservatore Romano, 10.4.77)

Pred pohelsinško konferenco

Valovi, ki jih je v vzhodni Evropi sprožila helsinška konferenca s svojimi sklepi o človekovih pravicah, se vedno bolj širijo. Ti sklepi postajajo za tamošnje socialistične države-podpisnice bumerang.

Najprej so pograbili te sklepe borci za osebne svoboščine v Sovjetski zvezi in na glas zahtevali od svojih voditeljev, da jih uresničijo. Za njimi so se oglasili naprednjaki na Poljskem, češkoslovaškem, v Vzhodni Nemčiji in Romuniji, zadnji čas pa so dosegli valovi že tudi Jugoslavijo.

Mednarodni tisk sicer stalno ugotavlja, da so človeške pravice med vsemi socialističnimi državami še najmanj teptane v Jugoslaviji, vendar zelo pozorno spremlja in zapisuje zahteve po izvajanju vseh osebnih svoboščin tudi tu. V zadnjem času so doslej zabeležili naslednje pizive:

♦ Skupina 61 beograjskih občanov je vložila pri jugoslovanskem ustavnem sodišču vlogo proti samovoljnemu odvzemanju potnih dovoljenj.

♦ Profesor prava na beograjski univerzi je protestiral pri istem sodišču proti omejevanju svobodnega informiranja in tiska. Navedel je, da je to omejevanje v več republikah in provincah celó uzakonjeno.

♦ Bivši Titov najožji sodelavec Milovan Djilas je očital oblastem, da imajo zaprtih 600 političnih jetnikov,

kar je rekord tako za predvojno Jugoslavijo kot za današnjo Sovjetsko zvezo. Ugotovil je, da oblasti tudi sicer stalno kršijo človeške pravice.

♦ Trije člani organizacije za osebne svoboščine Amnesty International iz Frankfurta so posredovali pri jugoslovanskih oblasteh za izpust iz ječe pisatelja Mihajla Mihajlova in pravoslavnega duhovnika Bankovića. Iz beograjskega hotela, kjer so si najeli sobe, so skušali doseči nekatere oblastnike, začeli so gladovno stavko, sklicali časnikarsko konferenco in dajali razne izjave. Oblastniki niso sprejeli ne njih osebne ne njihovih pisem, ompak so jih poslali iz Jugoslavije.

Socialistična oblast v državah vzhodne Evrope je gluha za vse proteste svobodnjakov in jih skuša na najrazličnejše načine utišati: zaslišuje jih in jim grozi, javno jih smeši in zmerja, vlačí jih po zaporih in pošilja jim nepodpisana grozilna pisma. A ti pogumni ljudje si ne pusté do živega in njihovih glasov ni mogoče več utišati.

V posebno neprijetnem položaju se nahaja Jugoslavija, ker bo ona gostila letošnjo pohelsinško konferenco za varnost in sodelovanje v Evropi. Preveč očiten bi bil njen dvojni obraz, ko bi na eni strani gostila ljudi, ki se vsaj z besedami potegujejo za človeške pravice, istočasno pa bi prišlo na dan, da jih sama gazi. Zato skuša mrzlično od-

pravljati najbolj kričeče primere za-
tiranja osebnih svoboščin. V zadnjem
času je objavil tuji tisk novico, da
namerava jugoslovanska oblast iz-
pustiti vrsto političnih jetnikov. Vse
lepo in prav, vendar menimo, da so
vsako ustvarjanje videza in vsi del-
ni ukrepi končno le kot krpanje sta-
re strehe: komaj jo za silo zama-
šiš na enem koncu, že začne teči

skoznjo na drugem. Edina rešitev je
nova streha.

Tako je treba razumeti tudi izjavo
Milovana Djilasa, vredno slehernega
naprednega državnika: ko bi bil on
na oblasti, tako je izjavil, bi uvedel
v Jugoslaviji popolno demokracijo,
korak za korakom, kakor se to do-
gaja zadnji čas v Španiji.

(Naša luč, 1977, 4)

Obrobne rubrike

Najraje stavim vrh oltarja
gladiole.

Na sulice spominjajo,
na sulice ob križu,
ko Jezus spet se res za nas daruje.

Na sulice spominjajo,
na sulice sreča.

- Najraje stavim svečnika
iz rož železa.
Za Jezusa.
Za Njo, Marijo mamo. Vdano. Strto.
O, zdaj se z Njim nad kelihom raduje.

Takrat pa
bol je golobici grlo trgala.

Najraje zaigram besedi
„Dnevni Čudež“.
Na orgle tipk hvaležnosti
in tihega veselja.
In včasih ptiče kz grma skladbo spremlja.

In včasih ptiček z grma skladbo spremlja.
v luč neba.

Vladimir Kos

Srečanje s Kristusom v zakramentih

Evharistična skrivnost

Središče vseh zakramentov in celo vsega krščanskega življenja je sv. evharistija (prim. Es 1, 1). Zato je utemeljeno, če v prizadevanjih za prenovu naše krajevnih Cerkev na prvem mestu posvetimo pozornost prav evharistični skrivnosti.

EVHARISTIJA KOT DEJAVNA NAVZOČNOST KRISTUSOVE VELIKONOČNE SKRIVNOSTI V CERKVI

Obhajanje Gospodovega spomina

Najtesnejše srečanje s Kristusom nam omogoča evharistija. Pri njej gre za spomin Kristusove smrti in vstajenja, ki ga je Gospod zaupal svoji Cerkvi (prim. B 47). Pri obhajanju Gospodovega spomina ni glavni namen, da bi se le spominjali preteklega odrešenjskega dejanja. Najpomembnejše je, da smo z obhajanjem evharistije navzoči pri Kristusovem odrešenju, ki ga Bog prav sedaj daje, in postanemo tega odrešenja tudi deležni. Po evharistiji na ta način postaja v vsakem kraju in času dejavno navzoča Kristusova velikonočna skrivnost in prejemamo njene sa-

dove. Tako se vsakokrat, ko se na oltarju obhaja kalvarijska daritev, dopolnjuje naše odrešenje (prim. C 3).

Pomen evharistije za Cerkev, človeštvo in vse stvarstvo

Kot dejavna navzočnost Kristusove velikonočne skrivnosti je evharistija bistvenega pomena za Cerkev. Cerkev obstoji zato, ker obstoji evharistija. Obhajanje evharistije gradi Cerkev (prim. C 17). Cerkev je enkrat za vselej ustanovljena iz Kristusove velikonočne skrivnosti, a stalno se vzdržuje pri življenju in raste ter se prenavlja prav iz spominskega ponavzočevanja Kristusovega odrešenjskega dejanja.

Na kratko bi lahko pomen evharistične daritve označili z besedami: Evharistična daritev je vir in vrhunec ter središče vsega cerkvenega bogočastja in celotnega krščanskega življenja za vesoljno in za krajevno Cerkev ter za vsakega posameznega vernika (prim. C 11, 1; D 5; Š 30; Es 3 e; 6).

Obhajanje evharistije nima po-

mena le za Cerkev, temveč tudi za ves človeški rod in vse vesoljstvo. Cerkev z ustreznim opravljanjem mašne daritve na najučinkovitejši način služi svetu in ga posvečuje, da bi bil vedno bolj pripravljen za končno poveličanje, ko bo tudi vesoljstvo spremenjeno v novo nebo in novo zemljo.

Kristusovo delovanje po Svetem Duhu

Pri evharistični daritvi deluje Kristus po Svetem Duhu. Ker Sveti Duh deluje povsod tam, kjer gre za milost, so verniki prav pri mašni daritvi še v posebni meri deležni Svetega Duha.

Kristus po Svetem Duhu zbira božje ljudstvo

Mašna daritev je sveti shod ali zbor božjega ljudstva, ki ga Kristus z močjo Svetega Duha zbere v eno občestvo, da bi obhajalo Gospodov spomin. Sveti Duh je tisti, ki stalno nagiblje božje ljudstvo, da bi se zbiralo k poslušanju božje besede in skupaj obhajalo evharistično daritev. Za zbor krščanskega občestva okrog oltarja v polni meri velja Kristusova obljuba: „Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi“ (Mt 18, 20).

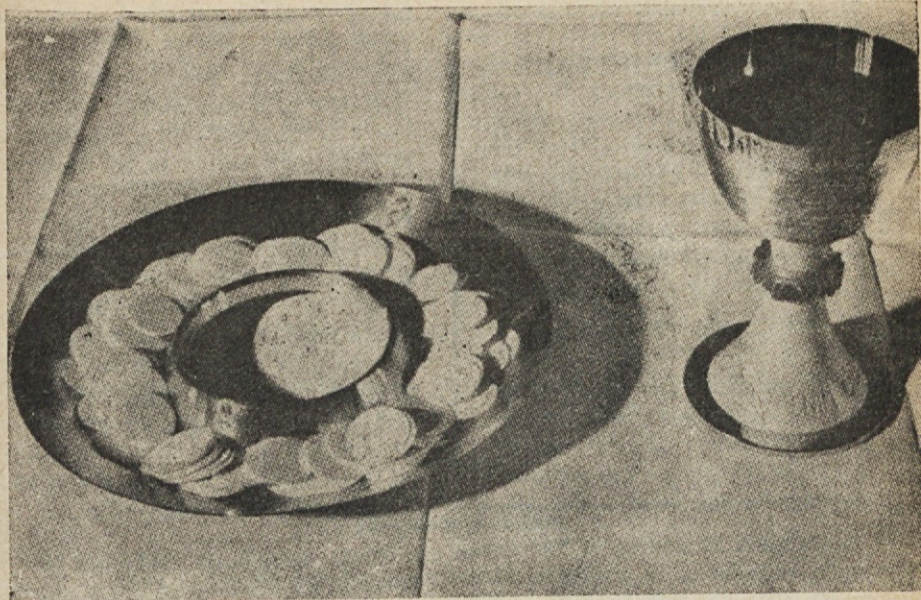
Pri evharistični daritvi še posebej pride do izraza dejstvo, da človek ni le posameznik, ki bi lahko Boga častil na skrivnem, v

svoji sobi; je tudi — in sicer do globin svoje narave (prim. CS 12, 4) — družbeno bitje. Kristus ni odrešil le posameznikov, temveč je s svojo velikonočno skrivnostjo zbral božje ljudstvo. Zaveze, ki jo je sklenil v svoji krvi (prim. Lk 22, 20), ne more obnavljati posameznik, temveč Cerkev.

Obhajanje evharistije pomeni shod ljubezni. Evharistična skrivnost je najprej izraz največje Očetove in Kristusove ljubezni do ljudi. Zato je največja spodbuda in moč za našo ljubezen do Boga in do ljudi. Zberemo se zato, da bi svoje življenje bolj usmerili v Boga, obenem pa tudi zato, da bi ga usmerili v svoje brate in sestre. Dostikrat se niti ne poznamo in se ne zanimamo drug za drugega. Pri mašni daritvi se kristjani globlje povežejo drug z drugim, sosed s sosedom, mož z ženo, otroci s starši, starši z otroki; seveda, če dejavno sodelujejo. Tako v vedno večji polnosti postajamo božje ljudstvo.

Kristus po Svetem Duhu oznanja božjo besedo in odpira zanjo srce

Maša obstoji iz besednega in evharističnega bogoslužja, ki sestavlja eno samo bogoslužno opravilo. Kristus je navzoč v svoji besedi, tako da on sam govori, kadar se v cerkvi bere sveto pismo (prim. D 7, 1). Zato ne le pripravlja mizo božje besede, ampak sam oznanja blagovest

(prim. B 33, 1) in je po svoji besedi navzoč med verniki.

Pri oznanjevanju božje besede je navzoč in dejaven Kristusov Duh, to je Sveti Duh, ki ob našem pravilnem sodelovanju stori, da se Kristusova beseda ne spremeni za nas v otrdelo, mrtvo črko. Po delovanju Svetega Duha v srcih poslušalcev božja beseda govori vsakemu posamezniku v njegovem dejanskem položaju in je prav v tem trenutku zanj odredilna.

**Kristus po Svetem Duhu
navdihuje molitev, posebej
zahvaljevanje za odrešenje**

Kristus, ki je po Svetem Duhu navzoč v zboru vernikov, po istem

Svetem Duhu navdihuje vsakršno molitev, posebej zahvaljevanje nebeškemu Očetu za celotno delo odrešenja. Središče in vrhunec vsega svetega opravila je evharistična molitev. Smisel te molitve je, da se zbrani verniki kot občestvo združijo s Kristusom v poveličevanju vélikih božjih del in v obhajanju daritve. Zahvalo najbolj izraža mašni hvalospev.

**Kristus po Svetem Duhu
posvečuje darove kruha in vina
v svoje telo in kri
za življenje sveta**

Evharistična molitev ni le zahvalna molitev, temveč je tudi molitev spremenjenja darov kru-

MOLITVENI NAMEN ZA JUNIJ

Splošni: Da bi bil sredi zmotnih pričakovanj današnjega časa krotki in iz srca ponižni Jezus priznan kot edini resnični osvoboditelj.

Misijonski: Da bi vsaka krajevna Cerkev čutila odgovornost, da posreduje svojo vero nekristjanom tako v svojem kraju kot po vsem svetu.

ha in vina, ki pomenita nas ljudi, našo dejavnost in vse stvarstvo, v Kristusovo telo in kri, v Kristusa samega. Cerkev s posebnim klicanjem prosi, naj Sveti Duh spremeni darove, ki so jih ljudje darovali, v Kristusovo telo in kri. Kristus sam v Svetem Duhu po duhovniku kot svojem predstavniku opravi evharistično spremenjenje. S tem postane dejavno navzoča zadnja večerja, pri kateri je Kristus postavil zakrament svojega trpljenja in vstajenja. Zakramentalno postane navzoča Kristusova daritev na križu, ki jo je pri zadnji večerji že naprej sprejel in daroval.

**Kristus po Svetem Duhu
združuje božje ljudstvo
v eshatološko (dokončno)
občestvo z Bogom**

Evharistija je znamenje in kvas

edinosti med kristjani, saj „označuje in uresničuje edinost Cerkve“ (E 2, 1). Pri obhajanju evharistije se vedno globlje vcepļamo v življenje Cerkve, postajamo deležni tega življenja in stopamo v skrivnostno edinost Cerkve s Kristusom in po njem z Bogom. Tako smo vedno bolj v občestvu z Bogom in med seboj (prim. C 7, 2). To je evharistično bratstvo, ki ga med božjim ljudstvom nakazuje in uresničuje obhajanje in prejemanje evharistije. Zato ima obhajanje evharistije velik ekumenski pomen na poti k edinosti in je za tiste, ki jo obhajajo skupno, znamenje popolne edinosti.

Tisto združenje božjega ljudstva s Kristusom in med seboj, ki ga predstavlja in povzroča obhajanje in prejemanje evharistije, bo doseglo svojo dovršitev v prihodnjem svetu. Nebesa so popolnost tega, kar je v nas že pripravila evharistija: občestvo z Bogom, blažena posest Boga v Jezusu Kristusu in po njem tudi osrečujoče zedinjenje z vsemi ljudmi, ki bodo v Bogu. Prejemanje evharistije je pomoček, podobna in poroštvo Kristusove večne navzočnosti in našega večnega zedinjenja z njim in po njem z Očetom in Svetim Duhom. Evharistija je poroštvo za naše vstajenje in poveličanje ter poveličanje vsega vesoljstva. Kristus namreč pravi: „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan“ (Jan 6, 54). Že se

daj je evharistija zakramentalno, to je pod znamenji skrito, nepopolno, a postopno uresničevanje tega popolnega in večnega zedinjenja v blaženosti. Evharistija je popotnica, ki ohranja kristjana v nadnaravnem življenju prijateljstva z Bogom in ga vodi v prihodnjo domovino. Kristus sam nas v Svetem Duhu vodi k sebi. Kristusov prihod v slavi, kateremu naproti gre naš čas, je na začetni način že uresničen v obhajanju evharistične skrivnosti.

Pri evharističnem bogoslužju

na najodličnejši način naprej odkušamo tisto bogoslužje, ki obstaja v nebesih in h kateremu romamo (B 8). Skupaj z nebeško Cerkvijo prepevamo hvalnico božjemu veličanstvu in zbrani v eno Cerkev z eno samo hvalno pesmijo poveličujemo troedinega Boga (prim. C 50, 4). Ko se bo ob drugem Kristusovem prihodu nehalo zakramentalno obhajanje Kristusove skrivnosti, bomo po Kristusu na nezakrit način brez konca slavili troedinega Boga.

(Bo še)

Telovo na vasi

Med žitom že cvete plavica, mak se rdeči,
dediči zadnje večerje proslavljajo svete dari,
rojstni dan Keliha, Jezusovo meso in kri.

Med pokanjem možnarjev, po vaših poteh,
ki jih ob robu lipove in brezove veje krase,
telovska procesija praznično prepevajoč se pomika.
Duhovnik pod nebom, v ornatu, prosi za milost,
nese na polje Evharistijo, oltarno skrivnost.
Na tla kapelic sipljenjo belo oblečene deklice
rdeče potonike in modre spominčice.

Vesela je telovska procesija, narava bujno cvete,
svetiijo se obeljeni mlaji, visoko bandera drže.

Po maši je vrvež pred stojnicami z odpustki.
Zaljubljeni si podarijo veliko lectovo srce,
a kmetje zataknejo za varstvo sadežev in letine
na ogone njiv blagoslovljene brezove vejice.

Kostanji dišeče cvetove pokonci držijo
Jezusu, ki vesel v nebesih že prostor pripravlja
za nas in za svojo mater Marijo.

Milena Merlak

Prikazovanje Marije v Fatimi

Solze in še kaj

Dve preprosti hiši fátimske župnije, ki šteje približno dva tisoč sedemsto duš, sta last bratrancev: ena Antona dos Santos (umrl 31. julija 1919) in žene Marije Roze roj. Marto (umrla 16. julija 1942), druga pa Emanuela Petra Marto, drugega moža Olimpije de Jesús (umrla 4. aprila 1956).

Antonu je 50 let, njegovi ženi pa 48. Rodil se jima je en deček in štiri deklice; najmlajša je Lucija, rojena 22. marca 1907. V hiši Manuela Petra pa sta dva otroka iz prvega Olimpijinega zakona in 9 iz drugega. Kleno nrvnost in globoka vernost označujeta družino. Najmlajša 2 otroka sta Francek, rojen 11. junija 1908, in Jacinta, rojena 11. marca 1910.

Vsi otroci so deležni temeljite in skrbne verske vzgoje. Ker nišo premožni, morajo zgodaj misliti na vsakdanji kruh. Ko malo dorastejo, pasejo ovce in le nekateri morejo kasneje v šolo. Pa imajo na srečo modro in pobožno mater, ki jim je sama resna učiteljica vere in poštenega življenja. Zna učiti, kot znajo samo prave krščanske matere!

Pri Luciji je tisti večer kot po navadi oče odšel v vas, mati pa je prebirala otrokom zgodbe iz

sv. pisma in potem so šli otroci spat. Lucija je o dogodku molčala, čeprav ji misel nanj ni šla iz glave.

Pri Martovih so bili starši čez dan zdoma. Ko so se zvečer vračali, je šla Jacinta materi naproti. Ni imela miru in ni mogla vzdržati od nepoznanega veselja.

Objame mamo in zakliče: „Mama, danes sem pa v Irijski globeli videla Mater božjo!“

„Kaj pa blebetaš? Si znorela?“

„Ne,“ vztraja otrok, „res sem jo videla.“

„Saj nisi svetnica, samo svetniki vidijo Mater božjo.“

„Pa sem jo le videla, pa Francek in Lucija tudi.“

Doma v hiši je Jacinta dejala: „Mama, odslej moramo vsak dan moliti rožni venec: Mati božja hoče tako...“ Nato je podrobno pripovedovala o dogodku. Bratje so se ji smejali, Francek ni zinil besede, le pritrdjeval je.

Drugo jutro je že zvedela tudi Lucija, da je Jacinta vse povedala. Pokarala jo je, pa je bilo že prepozno. Tudi Lucija je morala vse povedati. Njena mati ni mogla verjeti. Imela je vse za izmišljotino in laž in je hitela k župniku, češ kakšna sramota za vse!

„Kakšna?“ se je čudil duhovnik.

pa sta se je oklepala in Franček je karal Jacinto: „Ti si vsega kriva, ker si izklepetala!“

Tudi Jacinta je jokala. Tako so tekle prve nedolžne solze, zato da se bo nekoč svet mogel prenoviti po napovedi in po naročilih dobre Gospe...

Kljub vsemu pa so otroci vztrajali pri svojih trditvah, vedno enakih, vedno doslednih. Saj drugače niso mogli, ko pa so pripovedovali le to, kar so res videli in res slišali.

13. junija

13. junija, na god sv. Antona Padovanskega, ki je bil po rodu Portugalec, je velik narodni praznik. V Fátimi je tudi proščenje: shod ljudstva, muzika, ples, javne zabave.

Otroci so zgodaj gnali na pašo in se vrnili proti deseti uri. V obeh družinah so se zmenili, da se sploh ne bodo menili za stvar. Lucijina mati je znova poudarjala, da ne bo pustila, da bi njena hči lagala. „Ko prideš domov, te bom vodila po vseh hišah, kjer boš povedala, da si jih varala, in boš prosila odpuščanja.“

Kakih 50 oseb se je pa le zbralo v Globeli, seveda iz radovednosti. Okoli 11. ure so otroci šli v Irijsko globel, obstali pred hrastičem, kjer so imeli prvo videnje, in molili rožni venec.

Lucija kmalu šepne: „Zabliskalo se je. Zdaj pride Gospa!“ Otroci pokleknejo in drugi z njimi.

„Da bomo vsej fari v posmeh!“

„Če je pa res, kar pravijo, vam bo pa v velik blagoslov in vas bodo še zavidali...“

„Če bi bilo res!... Pa ni mogoče! Dekle je začelo lagati. Sicer je to prvič, a jo bom že naučila...“

Sledili so grenki dnevi. Lucija jih je dobila z roko in s palico. Po Aljustrelu so se ljudje čudili in zmigavali in klepet se je širil. Da je lagala in naj prekliče in prosi odpuščanja. A kako naj stori to, ko bi tedaj res lagala! Na paši je jokala, mala dva

Otroci zagledajo isto Prikazen kot prvič. To pot Gospejina do-brotljivost Lucijo takoj osvoji, da jo zaupno vpraša:

„Kaj bi radi od mene?“

Gospa odgovori, naj 13. nasled-njega meseca spet pridejo, in jim ponovno priporoči, naj vsak dan molijo rožni venec. Dejala je tu-di, naj se Lucija nauči brati, pa ji bo potem povedala, kaj še želi od nje.

Nato jim je povedala neko skrivnost, o kateri naj nikomur ne pripovedujejo. To je bila prav-zaprav „prva skrivnost“; ob na-slednjem videnju jim je zaupala še več. Ker Francek ni mogel nič slišati, mu je Lucija pozneje po-vedala, kar je zadevalo njega.

„Prva skrivnost“

Danes poznamo vsebino te skrivnosti. Ko je Lucija prosila Gospo, naj jih vzame s seboj v nebesa, je Mati božja odvrnila:

„Da, po Jacinto in Francka pri-dem kmalu. Ti moraš pa še dalj časa ostati tu doli. Jezus se te hoče poslužiti, da bi me ljudje spoznali in vzljubili. Jezus hoče razširiti po svetu češčenje moje-ga brezmadežnega Srca.“

Lucija je nato žalostno rekla: „Ali bom ostala sama?“

„Ne, otrok moj. Ti je hudo? Ne izgubi poguma! Jaz te ne bom nikoli zopustila. Moje brezmadež-no Srce bo tvoje zavetje in pot, ki te bo vodilo k Bogu.“

To je razodela Lucija v pisa-nem poročilu l. 1927 na ukaz svo-

jega duhovnega voditelja in po navdihu Jezusa v sv. Rešnjem te-lesu.

Mati božja je pri zadnjih be-sedah odprla roke in razlila se je nanje neizrazna luč, v kateri so se zdeli kakor pogreznjeni v Boga. Francek in Jacinta, se je zdelo, da stojita v žarku, ki se je dvigal k nebu, Lucija pa v onem, ki se je sipal na zemljo. Pred desno Gospejino roko je bi-lo videti srce, obdano s trnjem, ki se je z vseh strani zabadalo vanj. Mali vidci so razumeli, da je bilo to brezmadežno Srce Ma-rijino, ki ga žalijo neštevilni gre-hi sveta, ki pa želi pokore in sprave. Odslej so bili polni razu-meovanja in vneme za pobožnost do brezmadežnega Marijinega sr-ca.

To skrivnost jim je razodela Marija meseca junija. Ni jim za-povedala molka, a so čutili v sr-cu, da je bolje, če o tem molči-jo.

Videnje je trajalo četrť ure.

Ljudje, ki so otroke pozorno gledali, so slišali Lucijina vprašanja, drugega nič, in tudi videli niso nič. Samo na koncu so opa-zili, kako se je hrastičeva krošnja upognila na vzhodni strani, kakor da je težak plašč zdrknil prek listja.

Ko se je Prikazen oddaljevala, so vsi navzoči zaslišali kakor pok rakete ali podzemeljski grom, ki je prihajal v smeri od hrasta. Iz-nad hrastiča pa se je dvignil bel oblaček proti nebu.

Videci so željno zrli za Prikaznijo, ki se je v polnem blesku oddaljevala na nebu. „Glejte jo! Tam, tam!“ je kazala Lucija s prstom na oblaček.

„Konec! Nebo se je zaprlo!“ je zaključila.

Navzoči so se vračali domov že trdno prepričani, da pastirčki ne lažejo; tudi so bili pripravljeni, da spričajo, kar so videli in slišali sami. Lucija je po poti naročala, da Gospa želi, naj vsak dan molijo rožni venec v družini. Bili so gotovi, da se v globeli godi nekaj izrednega, prekonaravnega.

O skrivnosti je bilo seveda mnogo ugibanja. Pastirčki pa so znali molčati. Le to so rekli, da je v njej govor samo o njih in je njim v dobro, a ne gre za časne dobrine ne za zemeljsko srečo.

„Kmalu boste veliko trpeli...“

Novica, da se je prikazen pojavila ob napovedanem času, je šla od ust do ust, budila začudenje in veselje, pa tudi oporekanje in zasmeh. Dvojni svet je udaril drug ob drugega. Boj se je razvnel in počasi stopnjeval do odprtega sovraštva in bogokletnih oblik.

Mehanizmi strahu in nemira človeka stalno priklepajo na tla. Svoboden postaneš v trenutku, ko si svoboden strahu. Mišljenje, da je s smrtjo vse končano, da je to življenje vse, ta misel je najtrdnjši steber vseh ideologij nasilja.

Pastirčki sami so prve njegove žrtve. Treba jim je kar junaške moči, da si ohranijo notranji mir in ostanejo zvesti resnici, ki so jo videli in doživeli. Le peščica ljudi jim verjame, večina ostane neverna, med njimi kajpak duhovščina, ki jo že stoletna previdnost Cerkve sili k temu. Dvomil je tudi fátimski župnik, ki je otroke poklical k sebi in izprašal, a še ostal v dvomu in namignil tudi na možnost, da bi šlo lahko za prevaro hudobnega duha.

„Torej me vara hudobni duh?“ premišljuje Lucija. „Samo Bog ve, koliko sem pretrpela ob tej misli,“ je priznala pozneje. Boji se, da jo hoče hudobec pogubiti. Iz dvoma in trpljenja ji pomaga Jacinta, češ da je hudobec grd, Gospa pa je bila lepa in so jo videli iti v nebesa.

Pa se je Lucija le spet zmedla. Materino oštevanje in notranja stiska sta ji jemali veselje do zatajevanja in žrtev. Za hip jo je celó obšla misel, da bi se vdala domačim in jih pomirila, češ da je bila vse izmišljotina, pa sta jo spet mala dva zavrnila, da bi bilo to res laž in greh.

(Bo še)

Srečko Zamjen

Jürgen Moltmann

O človeški osamljenosti

Človek je
ustvarjen
za srečo,
a je ne more
doseči
osamljen

Če hočemo vsaj malo razumeti globino problema, ki se ga lotevamo, sezimo v Genezo, na prvo stran sv. pisma.

V prvi Mojzesovi knjigi beremo, da je Bog ustvaril človeka po „svoji podobi“, potem pa je rekel: „Ni dobro človeku samemu biti.“ Bog ni rekel: Ni dobro, če je človek lačen; tudi ni rekel: Ni dobro, da je človek žejen ali da ga zebe. Bog je rekel le: Ni dobro človeku, če je sam.

Tisti hip, ko ga je ustvaril, ga je ustvaril takega, da je lahko srečen le, če ni osamljen.

Človek je ustvarjen za srečo To. da hoče biti srečen, je vrojeno v človekovo naravo prav tako kakor to, da ne more biti srečen, kadar je osamljen.

Ne gre tu za samoto, marveč za osamljenost, za občutek zapuščenosti, ki ga človek občuti. Lord Bacon je dejal: „Biti sam — je stvar odločitve. Biti osamljen, je občutek, ki ti stisne grlo.“ Osamljenost je prva in največja naravna nesreča, ki more zadeti človeka, kajti tak je bil ustvarjen od vsega početka.

Niti Bog Stvarnik, ki je sreča sama, ni hotel izpolniti v človeku tega občutka osamelosti — neposredno. Stvarnik je namreč neskončno vzvišen nad stvarjo in ga ta le nepopolno dojema.

Bog da
človeku
sočloveka.

Za angele, ki Boga dojemajo jasneje, je On edini in zadostni pogoj za srečo. Človek pa je bil ustvarjen tak, da potrebuje za svojo srečo poleg Boga še svojega bližnjega — sočloveka.

Božja
in človeška
ljubezen

Zato mu je Bog ustvaril družico — pomočnico. Tako bi človek rasel v varstvu božje ljubezni in v družbi, ki je nastala med možem in ženo, sredi rodu, ki bi pogljal iz ljubezni med njima, in se nikdar več ne bi počutil osamljenega. Bil bi srečen.

Sreča
je dar

Človekova sreča je bila tedaj — in je še danes — DAR. V prvi vrsti je sreča božji dar, a posredno jo Bog deli

Velika
sreča
je združena
s hvaležnostjo

človeku prek človeka. Nihče ne more ustvariti svoje lastne sreče. Človek more osrečiti, a njegova sreča je v rokah bližnjega. Zato je, kakor pravi Pieper, z veliko srečo vedno združen občutek hvaležnosti. (Pieper: *Ocio y la vida intelectual*, str. 246, Ed. Rialp, Madrid 1962).

Napuh
in egoizem
vodita v
osamljenost

Človek, ki je v svarstvu vez med duhovnim in stvarnim svetom, bi kljub temu, da je bil ustvarjen tak, da ga osamljenost teži, ne bil nikdar več osamljen, — če ne bi grešil.

Greh pa je spremenil človekov odnos do Boga, do stvarstva in tudi do samega sebe, to je do svoje družice, do svojega druga. Odnos med možem in ženo se je spremenil. Ljubezen, katero je Bog usadil v njuni srci, je oslabela. In ko je **napuh** človeku pričel braniti, da bi bil **hvaležen**, ga je s tem istočasno oropal zmožnosti biti **srečen**. **Egoizem** je zastrupil človeški rod in na mesto, ki ga je zapustila velikodušna ljubezen, se je vse lila **osamljenost**. Sv. Tomaž uči (S. G. 4, 92), da hočejo vse razumne stvari po svoji naravi biti srečne. Zato človek tudi po grehu ni izgubil teženja po sreči.

Strah
za sebe
in strah
pred
trpljenjem
uničujeta
ljubezen

A za svojo srečo se je pričel bati. Iz bojazni se je rodil egoizem. Iz strahu, da ne bi bili srečni, smo pozabili na ljubezen. Iz strahu pred trpljenjem je človeški rod padel v osamljenost. Kajn in Abel sta bila brata. Oba sta častila Boga, a med njima ni več sledu ljubezni. Ne pri Kajnu ne pri Abelu. Vsak zase pripravljata daritev Bogu. Ne pomagata si med seboj, vsak zase hoče biti Bogu dopadljiv. Egoizem rodi zavist, bratomor — in osamljenost. Prvega bratomora ne bi bilo, če bi si brata pomagala pri pripravljanju daritve. In v kolikor ni Abel nič storil, da bi se približal starejšemu bratu, je ne le žrtev, marveč tudi sokrivec zločina.

Kot posledica izvirnega greha se je človek začel bati zase, za svojo srečo, za svoje življenje, za svoje imetje, za svoj odnos do Boga.

Izgubil je zaupanje v Boga in bližnjega. Začel se je zapirati pred sočlovekom in ta egoistični strah ga je pelhal vedno dalje in dalje v osamljenost.

„Slovenski dan“ na belo nedeljo (17. IV. 77) v Slovenskem domu v San Martinu v organizaciji Zedinjene Slovenije. Odrski prizor na besedilo Antona Pavliča je v režiji Nataše Smersujeve izvedla mladina iz San Martina (foto Oskar Pavlovčič)

Strah
pred
sočlovekom
in strah
pred samoto

Strah pred sočlovekom, hkrati pa trpljenje zaradi osamljenosti, spremlja človeški rod od začetkov do danes. Človek si želi družbe, brez nje ne more biti srečen, a istočasno beži pred njo iz strahu pred trpljenjem, odgovornostjo ali nerazumevanjem.

Kako to?

Beg
pred
žrtvijo

Skrbeti za bližnjega, zanimati se zanj, ljubiti ga, zahteva večkrat odpovedi, žrtve; in iz **strahu pred trpljenjem**, ki je s tem v zvezi, človek včasih zbeži, se zapre v egoizem in osamljenost.

Beg
pred
odgovornostjo

Včasih se človek zapre tudi iz strahu pred odgovornostjo. Živeti v družbi, imeti prijatelje, imeti ideale, pomeni sprejeti nase odgovornost. Če se preveč bojim zase, zbežim. Tudi ta beg pelje v osamljenost.

Beg
pred
nerazume-
vanjem

Mnogokrat pa lahko opazimo, da požene človeka v beg pred bližnjim — strah pred možnostjo, da ga ne bi ti razumeli.

Biti nerazumevan in biti osamljen je isto. Bežati pred nerazumevanjem v osamljenost je zato, na prvi pogled, prav tako nerazumljivo kakor storiti samomor iz stra-

hu pred smrtjo. In vendar ne eno ne drugo ni redkok pojav.

Človek se lahko tako boji, da ga ne bi razumeli, morda prav tisti, ki so mu najdražji, da se raje umakne njih družbi, kakor da bi moral doživeti razočaranje. Kajti biti sam še ni najhuje — dokler nam ostane upanje. Osamljenost nastopi z vso svojo tragiko šele tedaj, kadar sem izgubil celo upanje, da bi me lahko razumeli, kadar sem bil razočaran v svojem upanju. Od mik nekaterih zavednih narodnjakov iz naše skupnosti ima morda svoj vzrok prav tu.

Osamljenost
iz
napuha

A tudi čisti napuh, ki je pahn timerne angele v večno osamljenost, more zapeljati tudi nas. Kadar opuščamo delo, da ne bi storili napak, ali se čutimo vzvišene nad bližnjim ali kadar ne pokažemo hvaležnosti ali nočemo odpustiti, se zapiramo v samotno trpljenje lastnega napuha in hkrati širimo osamljenost.

Vsi ljudje trpimo kdaj zaradi osamljenosti, a ne vsi enako, niti v vseh življenjskih dobah enako.

Osamljeni
Kristus

A izvzet ni nihče. Niti Kristus ni bil izjema! Ko je umiral na križu, se je telesnim bolečinam pridružila še ta, najgloblja bolečina, osamljenost.

Jezus ni stokal zaradi ran biča, žebeljev in krone — a osamljenost mu je izvila klic: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!“

(Bo še)

Pri malici

Siv, razoglav pred hlebcom si sedel,
opr t na mizo z golimi komolci,
na sklenjenih rokah ti je slonel
razbrazdani obraz — in tvoj pogled
je varno, vdano v kot na križ strmeli:
skoz okno za teboj so se kazali
vrtovi, potok, cesta, most, kozolci,
hrib, cerkev, v dalji Krim — naš dom tačas,
z njim zadnji žarki so ko most vezali...
A v meni, oče, ta tvoj zgled živi
še zdaj kot most, ki do Boga drži!

Vinko Žitnik

Zvezi slovenskih mater in žena ob njeni desetletnici

NA PODROČJU Velikega Buenos Airesa živi okoli 1000 slovenskih žena in mater. Ne morem pa podati številke o ženah, ki živijo v notranjosti, kot Mendozi, San Luisu, Bariločah, Miramaru, Mar del Plati, Rosariu in drugod. Ta drugod postaja bolj in bolj močan, saj znova in znova čujemo o selitvah zlasti mladih družin v notranjost dežele zaradi zaslužka. Ta težnja se bo stopnjevala enako kot hitrost gospodarskega razvoja argentinske dežele.

Naša skupnost, ki ima nekako svoje gnezdo v buenosaireški okolici, je v številčnem razmahu in se je začenjala razlezati po celi državi. Dogodilo se nam bo kot v Severnih državah, kjer je bilo sicer mesto Cleveland nekaka druga Slovenija, pa so rojaki vendar bili raztrešeni po vsej širjavi držav.

Ta sprememba mora učinkovati na našo miselnost do svoje skupnosti. Ne more biti Veliki Buenos Aires edini predmet našega zanimanja, edini pridobitnik vsega dela, biti središče, pa ne funkcionirati kot središče vseh; nositi imena zvez (SFZ, DS, Zveza mater in žena), pa ne biti na viši-

ni imena; imeti številke, pa jim ne dati moči; imeti poslanstvo, pa mu ne žrtvovati potrebnih sil. Tu mislim na vse slovenske organizacije naše skupnosti, a menim, da se problemi vseh naših organizacij zazrcalijo ob poglabljanju v organizacijo Zveze žena in mater. Prosim razumevanja, da se nekdo, ki ni v organizaciji, umisli vanjo in jo skuša od zunaj analizirati. Skušam to delati z dobro voljo in v zavesti, kako veliko vlogo more igrati v naši ljubi skupnosti močna in vplivna Zveza žena.

Do sedaj še nismo nikdar videli zbranih vseh naših 1000 ali več žena skupaj; največ jih moremo videti na lujanskem romanju, pa ne vseh. Zamislimo si vse žene zbrane na enem kraju in kakšno številčno moč predstavljajo. Kaj šele, če pomislimo na njihovo moralno in vzgojno moč, na njih vpliv v svojih družinah, na njihovo edinstveno vlogo vzgojiteljic mladega rodu in bodočnosti slovenskega naroda. Skozi vso to razmišljanje imejmo pred očmi to veliko število naših žena in njihovo razkropljenost po Argentini, da se bo poslanstvo, o katerem

Slavnostni govornik g. Jože Košiček govori na „Slovenskem dnevu“ ob 60-letnici smrti Janeza Evangelista Kreka o njegovem geslu: Ni delovanja brez združevanja (foto Oskar Pavlovčič)

razmišljamo, vtisnilo v nas z vso težo števila in potreb.

NAMEN IN NALOGE ZVEZE

Na začetku naših poslovnih let je prav, da se sprašujemo o samem sebi, o svoji organizaciji in o njenem poslanstvu. Tako nam je dovoljeno zgrabiti za krmilo močnejše in obrniti k ciljem. Zveza žena in mater naj bi imela dva predmeta za svoje delovanje: vse slovenske žene in svoje članice. Ne bi bilo modro, ako bi se omejilo delovanje samo na članice, zgubilo bi svoj veliki smisel, ki je prvenstveno služiti vsem že-

nam naše skupnosti. V luči tega namena zadobi organizacija širino in veličino in se ji nenadoma odpro razsežnosti področij delovanja in količina ciljev in nalog.

Iz predmeta preidemo na namen: Zveza naj bi bila velika vzgojiteljica in oblikovalka vsega našega ženstva v narodnosti in vernosti. Mogoče bolj v prvem, ker je drug namen podrejen delovanju Cerkve preko dušnega pastirstva, dasi je potrebno vztrajati tudi na drugem, da se ne razgubi sčasoma prvotni izvor naše ideološke emigracije, ker bi morda samo narodna vzgoja zašla v nevarno skrajnost.

Ta skrb za vzgojo in oblikovanje mater in žena se mi zdi kot prva in bistvena naloga organizacije. Matere in žene, ki se dan na dan borijo z vsakdanjostjo, otroki, s pranjem, pospravljanjem, kuhanjem, z nakupovanjem in drugimi domačimi opravili — kdaj imajo čas in kakšne so njihove možnosti za nadaljevanje tiste vzgoje, ki so jo prejele v mladosti?

Ali je to pravilno in pravično? V času, ko dajejo otrokom vse, kar imajo v svoji zakladnici, ta zakladnica zgublja na dotokih ali pa celo usiha. In to takrat, ko je mlada mati najbolj potrebna novih obzorij, novih potrjenj, novih krepčil.

OBLIKOVANJE ŽENA

Naloga Zveze bi naj bila najprej prepričevanje, da se vzgoja novega človeka, osebe, še manj pa matere in žene, ne ustavi nikdar, v nobeni dobi, tudi pred smrtjo ne! Da je še posebno mati tista, ki mora najprej dohajati tek življenja in tokove časa, da je otroci ne prerastejo na duhovnem področju. Materina ljubezen dela čudeže, a materina ljubezen družno za materino modrostjo ustvarja naravno harmonijo, kateri ni potrebno čudežnih skokov.

Kadarkoli govorimo o vzgoji mladine, o potrebah oblikovanja mladine, o narodni zavesti mladega rodu, o mladinskih problemih in problematiki, ne moremo

iti brez zaskrbljenosti mimo problematike vzgoje in oblikovanja mater in žena.

Posledice vedno sledijo vzrokom. Krščanske žene rodijo krščanske otroke, slovenske matere bodo rodile slovenske otroke. V kolikor bodo boljše kot Slovenke, toliko bodo otroci Slovenci.

Tukaj bi porabili načelo o župniji. Svetemu duhovniku slede goreči verniki; gorečemu duhovniku pobožni verniki; pobožnemu duhovniku pošteni verniki; poštenemu duhovniku brezbožni ljudje. Vedno je za stopnjo nižje! Ta dušeslovni zakon oklepa tudi nas; če hočemo vzgojiti mladino, moramo vzgajati mater! Kdo v naši skupnosti ima posebej na skrbi vzgojo naše žene? Posebej, ne le v splošnem vzgojnem sovpilvanju!

Menim, da je to največja naloga Zveze, najvzvišenejša, najpotrebnejša, neizbegljiva, polna odgovornosti, prvenstvena! Za časom in načinom je potrebno brskati in najti! Pomislimo, da se borimo proti silni premoči TV, radia, drugačnega okolja, težavnih okoliščin, proti oviram daljav in zvez, časovnim odtegnjenostim in izmerjenemu času sodelavcev. Ali vse to nas ne odvezuje od odgovornosti, dolžnosti. Kar more, to mož je storiti dolžan, pomeni tudi to, da nas dolžnost obvezuje tudi v malih možnostih.

Zanimanje za naše matere in žene, ki zaradi kateregakoli vzroka

ne morejo priti v stik s slovenskim utripanjem v naši skupnosti, najti pot do vsake žene na primeren način, bo blažilo in utrjevalo srca žená ter napolnjevalo s slovensko prisotnostjo naše domove, da niti ne omenimo blagodejnega vpliva, ki ga bo imelo na delovanje mož in mladine.

Ta vzgojevalni, izobraževalni in oblikovalni duh mora preplaviti duha organizacije in preiti v čutenje vse skupnosti, po vsej širni republiki, če ne, nam bodo naenkrat polja suha, brez vrelcev, mrtva. Žene pomenijo v družini neko stabilnost, močje dinamičnost. Ako se bo vzgoja naše skupnosti naravnavala samo na dinamični del, bo tisti, ki predstavlja stalnost, omrtvel, s tem pa bo tudi zamrla stalnost naše skupnosti. Zakaj ne bi Zveza žena in mater vzela nase to težko in odlično nalogo, čuvati ogenj naših slovenskih ognjišč? Če imamo slovensko ognjišče za vrednoto, vredno ohranjanja, potem nas zadene naloga, ohranjati vrednost slovenske žene za ceno naporov, ki jih zahteva vzgoja in izobraževanje.

KAJ NAJ OBSEGA VZGOJA?

Kaj naj obsega vzgoja? Pogloblitev v *verskih vprašanjih*, ki so na dnevnem redu v javnih obćilih; utrditev *pripadnosti slovenskemu* narodu in neusahljivo voljo do življenja; katoliško gledanje na *socialno problematiko* današnjega

časa in *dušeslovne zakone* človeške osebe in medsebojnih odnosov; *splošno kulturo* in *estetko* vzgajanje, v kolikor je tipično slovensko; poseben čut pa za vzgajanje, kar je *tipičnega ženskega*, razvoj ženskih vrlin in odnosov ženskosti do druge polovice človeštva. Kakršne žene bomo imeli, taka bo slovenska družba! V naših materah in ženah mora ždeti naša *preteklost*, pa tudi plamteti naša *prihodnost*.

ORGANIZACIJA

Drugi namen, ki pa je obenem že sredstvo, je *organizacija sama*, *organizacija Zveze slov. mater in žena*. Beseda zveza izvira iz glagola zvezati, kar ni isto kot povezati. Povezujemo snopje, bilko ob bilko; zvežemo pa vrv z vrvjo, nit z nitjo, žilo z žilo, s tem zopet omogočimo nadaljnji tok in tudi vrnemo vrvi koristnost, da služi svojemu namenu; deli zopet tvorijo enoto, ki služi namenu.

Menim, da je *pomen Zveze dvojen*: zvezati mora svoje članstvo in svoje odseke, povezati pa mora okoli sebe vse *slovensko ženstvo*. Zveza bo tako spolnjevala važno nalogo povezave. Zvezati in povezati! Čim boljša bo zveza, tem večja bo postajala povezava in tudi ta bo postajala zveza, ki je vedno končni namen organizacije.

Na drugem katoliškem shodu je Janez Evangelist Krek govoril o pomenu organizacije. Ugotovil je, da se vsled klica po združevanju

na Slovenskem mnogo več moli, da je postal duh vzajemnosti krepak in silen in da se vrača veselje do dela, do napredka in pogum v trpljenju. Tako vzdušje naj pripravi med slovenskimi ženami vaš Zveza.

Iz tega pa izvira druga misel, da je Zveza potrebna za vse sloje žena in mater. Zato je potrebno, da je njena organizacija razporejena širom po republiki, razdeljena na odseke in da njen program predvideva to razdelitev. Centralizem je poguben, če ne upošteva v svojih programih potreb krajevnih odsekov in če ne razvije odsekov v take edinice, da zavestno tvorijo zvezo in se zavedajo potrebnosti središčne organizacije.

V smislu prejšnjega ne moremo opustiti *ustanavljanje odsekov v notranjosti države!*

Poglejmo še na *raznolikost nalog Zveze* žena in mater; Zveza je v dosedanem delovanju večino svojega dela posvetila socialnemu skrbstvu, kar je popolnoma pravilno; iskreno pa bi rad opozoril na še nekatere značilnosti socialnega dela. Potrebe, ki najbolj kriče po socialnem čutenju in odgovoru na nje, so vedno bili bolniki, nebolglijeni, ubogi, ostareli, to je, vse, karkoli je bolj vidno.

Organizacija pa naj bi se zamislila tudi v druge potrebe današnjega časa, ki na prvi pogled niso vidne, niso očite. Treba je zato skrbnega opazovanja in posluha za socialno bedo, ki jo prinaša da-

našnji čas: le nekaj primerov; *osamljenost žena*, ki živijo daleč od skupnosti, osamljenost njihovih družin, otrok; posluh za probleme *mladih deklet*, ki nastopajo službo nameščenk ali kot delavke, skrb za pametno *razvedrilo mladine*, ki naj jo odvrne od zablod; pomoč družinam pri problemih, ki jih povzročajo otroci; ljubezen bo našla še mnogo drugih socialnih problemov, ki so že ali pa bodo tudi med nami, kot so n. pr. mešani zakoni, priprava na zakon in podobno.

Želel bi, da bi se Zveza posvečala, zlasti skrbi za *ohranjevanje slovenskih običajev med nami*, več, za razširjanje. Dosedaj je vse to odvisno le od dobre volje posameznikov in prebliskov posameznikov in njihove iznajdljivosti. Kako uspešno bi moglo biti to, ko bi se za to zavzela organizacija žena, da se posebej ohranijo običaji, ki so še živi, in da tudi ti običaji dobijo svojo življenskost in pomen. K temu spada tudi razširjanje ideje, da naj slovenski domovi ohranijo *slovenske značilnosti*, ki so vredne tega.

MOLITVENA AKCIJA

Zveza žena in mater naj bi bila pobudnica *vseslovenskih molitvenih akcij* za slovenske narodne probleme. Narod in emigracija ima probleme, ki jih po človeško gledano ne moremo dodobra razumeti in ne vidimo lahkinih rešitev. Kdo bolj kot Zveza bi bil sposoben

vzdigniti zastavo molitve za te probleme? Razgibala bi lastne vrste, dala bi navdušenja vsej skupnosti.

Zveza mora tudi predstavljati naše ženstvo pred sosedi in imeti povezavo, če ne kaj več, tudi z *ženskimi organizacijami v izseljenstvu* (Sev. Amerika, Primorska).

Že sama *ugotovitev, koliko in kje so naše žene*, nudi Zvezi novo delo, ki bo zaposlila dobršen del sil. Potrebno bi bilo, da se Zveza zave velikanskega polja, na katerem mora delati. Iz tega popisa bi vzklicale same od sebe tudi nove potrebe in naloge.

Za vse to delo bi Zveza potrebovala *tajništvo*, ki bi imelo nalogo vzdrževati zveze, takoj pa se ponuja organizacijsko glasilo in seveda občasna priloga Duhovnemu življenju ali Svobodni Sloveniji.

Vsaka naša organizacija, ki živo deluje, poživlja tudi življenje drugih organizacij. Ne moremo zatreti misli, da se ne bi enako zgodilo, ako Zvezo žena in mater pritegnejo naloge, ki sem jih samo načrtoval in so potrebne.

Naša skupnost se uravnava v generacijsko ravnotežje: vrzeli, ki so zijale med rodovi zaradi žrtev revolucije in vojne in neenakomernost v letnikih odseljenih beguncev se ravnajo, zato bomo imeli v vrstah žena enakomerno število vseh starosti. Naše moči bodo večje, ne manjše, starejših žena bo več in tudi takih, ki bodo manj zaposlene z družinami. Za vse je potrebno

najti zaposlitve v skupnosti (Ni hče nas ni najell!), biti moramo iznajdljivi, imeti ljubezen do vsega slovenskega, nuditi pomoč skupnosti tam kjer je potrebna, tudi pri organizacijah in akcijah, kjer „vladajo moški“; v tem pogledu naj bo vaša organizacija „izvršna tajnica slovenske skupnosti“, ki ne sme biti ločena od drugih organiziranih skupnosti, ker bi se drugače lahko sprevrgla v samozadostno, sebično družbo ob čaju.

Skupnost pričakuje mnogo od Zveze žena, saj se je z ustanovitvijo te organizacije sklenil eden zadnjih členov organiziranih oblik naše skupnosti — od osnovne šole pa prek mladinskih organizacij do organizacije zrelih žena in mater.

Če vsi koprnimo v upanju, da se nobena kaplja naše krvi ne porazgubi, da se ohrani vsak najmanjši drobec slovenskega življenja, moramo z enako zavzetnostjo zreti na življenje Zveze žena in to življenje želeči pobujati, ohranjati, varovati. Že sam obstoj organizacije zbira okrog sebe volje in kliče k delu.

Vsaka naša organizacija, ki usahne, povzroči pustinjo v družbi, tako tudi v naši skupnosti.

Pa tudi vsaka voljna organizacija krči nezanimanje, lenobnost, materializem, brezbriznost, otopelost ljudstva, med katerim se življensko pretaka. Želim, da bi se življenje Zveze slovenskih mater in žena obilno pretakalo v življenje naše drage skupnosti.

Obred sprave več spokornikov s splošno spovedjo in skupno odvezo

Osebna in natančna spoved ter odveza posameznega vernika je edini redni način sprave vernikov z Bogom in Cerkvijo, razen če jih od tega opravičujeta fizična ali moralna nezmožnost.

Lahko se namreč zgodi, da je zaradi posebnih okoliščin, ki včasih nastanejo, dovoljeno ali celo potrebno dati odvezo večjemu številu spokornikov vsem skupaj brez predhodne spovedi vsakega posebej izmed njih.

Poleg primerov, ki pomenijo smrtno nevarnost, je dovoljeno dati skupno zakramentalno odvezo večjemu številu vernikov, ki so se le na splošno obtožili grehov in so bili opomnjeni, naj obudijo kesanje, tudi v veliki potrebi; to se pravi takrat, kadar zaradi velikega števila spokornikov ni dovolj spovednikov, da bi v primernem času spovedali vsakega posameznega vernika in bi zato verniki morali ostati brez svoje krivde dolgo časa brez zakramentalne milosti ali brez svetega obhajila. To se lahko zgodi predvsem v misijonskih deželah, pa tudi drugod in pri nekaterih shodih vernikov, kadar je to zares potrebno.

To pa ni dovoljeno samo zaradi velikega števila spokornikov, kadar je mogoče dobiti spovednike, kakor se lahko zgodi ob kaki veliki slovesnosti ali ob romanjih.

Sodba o tem, ali obstajajo pogoji, o katerih je govor zgoraj, in pa odločitev, kdaj je dovoljeno dati skupno zakramentalno odvezo, je pridržana krajevnemu škofu, ki pa se mora prej posvetiti z drugimi člani škofovske konference.

Če nastopi kaka druga velika potreba za podelitev skupne zakramentalne odveze več osebam, razen primerov, ki jih je določil škof, mora duhovnik vsakokrat, kadar je mogoče, vnaprej vprašati krajevnega škofa, da bo dovoljeno podelil tako odvezo. Če pa ni mogoče, ga mora čimprej obvestiti, da je nastopila taka potreba in da je tako odvezo podelil.

Verniki pa morejo biti deležni take skupne zakramentalne odveze le pod pogojem, da jo sprejmejo primerno pripravljeni. To pomeni, da se mora vsak svojih grehov kesati in narediti trden sklep, da se jih bo v bodoče varoval in popravil pohujšanje ali škodo, ki jo je morda naredil. Hkrati mora skleniti, da se bo v dolžnem času v posamični spovedi spovedal smrtnih grehov, ki se jih zdaj ne more. Duhovniki morajo vernike opomniti na to notranje razpoloženje in na te pogoje za veljavno spoved.

Kdor je prejel odpuščanje smrtnih grehov po skupni odvezi, je dolžan opraviti posamično

spoved, preden znova prejme skupno odvezo, razen če ga ovira kak upravičen razlog. Vsekakor pa je dolžan to storiti v teku enega leta, razen če je to moralno nemogoče. Tudi njega namreč veže dolžnost, ki veže vsakega kristjana, da se spove vsaj enkrat na leto vseh svojih smrtnih grehov, ki se jih še ni spovedal v posamični spovedi.

Obred skupne zakramentalne odveze

Pri obredu sprave več spokornikov s splošno spovedjo in skupno zakramentalno odvezo v primerih, ki so posebej v pravo določeni, opravimo vse, kar velja glede obreda sprave več spokornikov s posamično spovedjo in odvezo. Spremembe so le naslednje:

a) Po homiliji ali že v homiliji naj duhovnik opozori vernike, ki želijo prejeti skupno zakramentalno odvezo, naj se nanjo primerno pripravijo. To se pravi: vsak naj se svojih grehov kesa in trdno sklene, da se jih bo varoval in popravil pohujša-

nje ali škodo, ki jo je morda naredil, ter naj hkrati sklene, da se bo v dolžnem času v posamični spovedi spovedal smrtnih grehov, ki se jih zdaj ne more. Poleg tega naj duhovnik naloži neko obliko pokore, ki jo morajo vsi opraviti; vsak seveda lahko tej pokori še kaj doda, če hoče.

b) Nato diakon ali kdo drug ali sam duhovnik povabi spokornike, ki želijo prejeti skupno zakramentalno odvezo, naj z nekim znamenjem pokažejo, da to res želijo (npr. s priklonom glave ali s poklekom ali drugim znamenjem, ki ga določi škofovska konferenca), naj hkrati skupno molijo spoved (npr. „Vsemogočnemu Bogu“), nakar lahko sledijo spokorni vzkliki ali spokorna pesem. Končno vsi molijo ali pojejo Gospodovo molitev Očenaš.

c) Duhovnik nato moli prošnjo, s katero prosi Sv Duha za milost odpuščanja grehov, slavi zmago nad grehi po Kristusovi smrti in vstajenju ter spokornikom podeli zakramentalno odvezo.

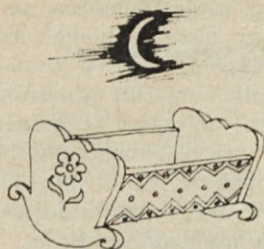
d) Končno duhovnik povabi k zahvali ter vernike blagoslovi in odslovi.

Najbolj trden dokaz za resničnost nekega sistema je kakovost duš, ki jih oblikuje.

Pierre-Henri Simon

Bolj nujno je bojevati se zoper osnovne miselne zablode neke dobe, kot pa se truditi za spreobrnjenje nekaterih ljudi ali se izživljati v konfesionalnih prepirih.

J. H. Newman

v družini

Stara in nova podoba družine

LJUBEZEN IN DRUŽINA

Danes smo v odločilni zgodovinski prelomnici zakonskega življenja. Vtem ko ga je prej skozi tisočletja podpirala trdna ustanova družinskega življenja, ki se ji je osebni odnos med možem in ženo z intimno ljubeznijo vred docela podrejal kot omalovaževana zadeva, pa se danes ruši tradicionalna stavba družine in na njeno mesto stopa v ospredje osebno ljubezensko razmerje med možem in ženo s skrajno občutljivim, kar konkurenčnim čutom za višino tega intimnega osebnega standarda življenja.

Th. Bovet pravi: „Kamen, ki so ga zidarji zavrgli, postaja tudi tu vogelni kamen.“

Sodobni človek, ki, žal, vse preveč boleče doživlja, da je v docela institucionalizirani in mehanizirani masovni družbi samo še brezpomembna številka in osebno nič ne šteje, vendarle vsaj na enem torišču živo doživlja, da tudi osebno nekomu vsaj nekaj pomeni, da najde odziv svojim

čustvom in željam, to je v lastni družini, ko se vrne iz brezimne družbe ter mu pridejo nasproti žena oziroma mož in otroci.

Sodobni človek, prikrajšan in občutljiv obenem za svoj osebni svet, doživlja vedno bolj neposredno eksistencialno vrednost lastne družine.

Tudi najpreprostejši mož, ki se zaveda, da je na milijone inteligentnejših in bogatejših, močnejših in uglednejših mož na svetu, se v lastni družini, v neposrednem družinskem krogu, kar izkustveno doživlja kot edinstven in nenadomestljiv za svojo lastno ženo in otroke. Prav on je edini, ki mu je vsa zaupala svojo ljubezen, svoje življenje in dala svoje otroke. Prav on je obenem edini, ki ga ti otroci kličejo z imenom oče, ki gledajo nanj z zaupanjem, ki jim je on sam obenem vzor, po katerem bodo oblikovali svoje mlado življenje.

Obratno velja isto za vlogo žene in njene nenadomestljive enkratnosti v vlogi družinske matere. Tu sicer naglašamo bolj vlo-

go moža, kajti v potrošniški „družbi brez očeta“ je v krizi predvsem moški z vlogo očeta, ne pa toliko žena v vlogi materinstva.

Sodobni človek lahko samo v krogu svoje družine neposredno izkustveno doživlja to, kar njegovo življenje bivanjsko in po svoji določitvi tudi dejansko je, namreč edinstveno, enkratno bitje na svetu; takšno, kakršnega še ni bilo in ga več nikoli ne bo; takšno, da je nenadomestljivo, po čemer se kakor nebo nad zemljo dviga nad vsako golo žival. Nenadomestljiv je namreč vsaj za svojega zakonskega partnerja in za svoje otroke, torej za svojo družino.

To doživetje enkratnosti in nenadomestljivosti doživlja vsak dan na novo, vedno takrat, ko mu njegovi najožji taka čustva izražajo z besedami in dejanji, ter takrat, kadar družinska situacija vse to tudi sama kar kričeče živo potrjuje.

Samo še v krogu družine, ki je zrasla iz ljubezni in živi iz ljubezni v ozki osebni povezanosti, lahko sodobni človek sredi masovne družbe doživlja svoj obstoj kot nenadomestljivo enkratnost tudi v religiozni globini, ki ima svoj izraz v stavku: „Jaz, Gospod... sem te po imenu poklical“ (Iz 45, 3).

Tako se ljubezen danes zopet vrača v zakon in družino. Vrača se tako rekoč v odporu proti razsebljanju človeka. Bolj ko so-

dobnemu človeku preti, da ga bo masovna družba razosebila, bolj nekako gonsko išče opore v družini.

Družina je torišče, ki zahteva vedno celega človeka, ne samo njegovo telesno ali vitalno moč, ampak tudi njegovo dušo; zahteva glavo in srce: ljubezen in nesebičnost, zvestobo in požrtvovalnost, poštenost in velikodušnost, iskrenost in intimnost, vso osebnost in njeno enkratnost ter nenadomestljivost.

Družina postaja sodobnemu človeku, ki se čuti v masovni družbi kakor osamljen in brez osebnega stika, hkrati pa tedaj, ko je v stiskah, vedno zavestneje edinstveno ognjišče resnične srčne topline, osebnega stika, medsebojne povezanosti, zaskrbljenosti in postrežljivosti.

Družina daje sodobnemu človeku tudi edino vidno, neposredno izkustveno dano trdnost. Človek nenehno menjava službo, poklic, delovno mesto, stanovanje in celo domovino, stranke in prepričanje, način življenja in modo; samo družine, žene, moža in orok ne more kar tako menjati, razen da z njimi vred izgubi svojo predragoceno edinstvenost in nenadomestljivost, ki mu oblikuje osebnostni lik in ga navdaja s ponosom in častjo. Kdor še to izgubi, je kakor medved klatež, ki se je izgubil in zataval v tuje življenjsko okolje, kjer nima niti življenjske podjetnosti niti njemu primerne življenjskega okolja,

tako da še niti napasti ne upa nikogar.

Družina edina še v sodobni masovni družbi napolnjuje človeka tudi s čutom osebne odgovornosti pred ženo oziroma možem in otroki — celo pred širšo družbo; povsod drugje se človek že stiska in skriva za številnimi predpisi, kjer tako rekoč skozi špranje uha ja pravi življenjski odgovornosti.

Družina pa se v sodobni družbi izkazuje vse bolj kot nenadomestljivo ognjišče ne samo za ljubezenska čustva med možem in ženo, ampak predvsem tudi za otroke. Saj biologi vedno bolj naglašajo, da je človeški otrok tudi ob normalnem rojstvu „nedonošeneč“. V primerjavi z živalmi pride človeški otrok vsaj dvanajst mesecev prezgodaj na svet, če bi hotel biti za življenje vsaj toliko sposoben kakor više razviti sesalci. Človeški novorojenček je do cela nebogljen in brez pomoči odraslih ni sposoben živeti.

Z druge strani pa se človeški novorojenček prav tako bistveno razlikuje od živalskih mladičev po svoji izredni učljivosti, oblikovalnosti in vzgojljivosti, s čimer daleč nadomesti svojo „nedonošenost“.

Ob teh dveh okoliščinah pa se izkaže prav izreden pomen družine za razvoj, vzrejo in vzgojo otroka.

Otrok kar biološko potrebuje ne samo „rejnika“ ali negovalca, marveč tudi osebno toplino.

Otrok, ki je bil za to toplino prikrajsan, podlega ne samo številnim telesnim boleznim, marveč tudi raznim živčnim in duševnim motnjam; njegova osebnost se slabo razvija. Zdravniki se tu kar plastično izražajo: „Otrok se ne prehladi zaradi prepiha, marveč zaradi hladne matere.“ Hladnost in toplina matere pa je po svoji strani zopet odvisna od topline in hladu v medsebojnem odnosu med njo in možem.

Tako družina v sodobni družbi na novo vstaja iz navideznega razsula. Prej toliko poveličevana svobodna ljubezen se je v masovni družbi na mah znašla razočarana; tudi njo so reducirali in jo še vedno bolj reducirajo na goli konsum, na potrošniško blago po načelu: daj — dam, na goli fiziološki surogat brez prave, resnične srčne topline iskrenosti in osebnega odnosa, zlasti pa brez vsake sence kakšne zvestobe. Tako se „ljubezen“ sama, globoko razočarana, začenja vračati nazaj v zakon, v družino, kjer je njeno edino zanesljivo območje.

Seveda je ljubezen, to zemeljsko olje, ki je s tako eruptivno silo butnilo na površje sodobne družbe, še neprečiščena, pomešana s heterogenimi usedlinami in žlindro iz zemeljskih globin; potrebuje še dolgotrajne rafinerije, skozi katero bo morala iti, da bo res lahko kot prečiščena kri pomenila oživljajočo transfuzijo — za zakon prihodnosti.

Prejšnje nasprotje med ljube-

ZA MLADINO

**Ne odpadi od slovenskega naroda,
temveč ga vključi v novo argentinsko okolje!**

DR. TINE DEBELJAK ABITURIENTKI MAGDI KLEMENC

Če bi bil jaz Vaš oče, bi Vam rekel ob odhodu iz petega letnika slovenskega tečaja to-le: Končanje slednje srednje šole — pa naj bo argentinske ali slovenske

.....

znijo in zakonom se izkazuje vedno očitneje kot zgolj navidezno; v resnici pa se vrača ljubezen v zakon in objem družine. Ta povratak je še sicer nekoliko boječ in obotavljajoč se, a je že očiten. Tako je razvojni krog zaključen: ljubezen, ki jo je tradicionalna družina precej zapostavljala in je prav zato „napadala družino“, se zdaj pod vplivom brezsrčne masovne družbe zopet vrača v zakon in družino, kakor da išče v njej svoje zatočišče; v resnici išče v zakonu in družini svoje zatočišče sodobni človek, ki je — bolj ko pravice — lačen in žejen ljubezni.

Dr. Anton Trstenjak

— pomeni konec vajeniške dobe slednjega poklica; v tem pogledu je poklic — živeti zavestno življenje. **Odhod** iz srednje šole je torej **vstop** v življenje. Človek se sedaj odloči, kot kaj hoče uspevati v življenju. Izbira si stanovski poklic. Srečen je, ki si izbere takega, ki mu leži, to je: na katerega bo lahko navezan z vsem srcem, v katerem bo lahko razvil vse svoje sposobnosti in vso osebnost. Lahko boste stopili takoj v službo, za katero se terja srednješolska usposobljenost, lahko boste šli na univerzo in v poklice, ki jih odpira višja izobrazba. Ob tej življenjski prelomnici Vam želim srečno odločitev.

To z ozirom na odhod iz srednje šole. Kakršne koli.

Toda Vi odhajate iz slovenske srednje šole. To zahteva še nekaj več. Zahteva, da ste si v tej dobi izoblikovali slovensko zavest. To se pravi, kot Argentinka, ki

Vam je Argentina rojstna domovina, — čeprav samo slučajno, zaradi čudne usode, ki je Vaše starše zanesla sem, — ne smete nikdar pozabiti, da ste **po duši in krvi Slovenka**. In ta zavest terja od Vas, da gojite slovenski jezik, jezik Vaših staršev in dedov in pradedov... in to ne samo v pogovorni obliki, temveč da ga tudi bogatite z novim besednim zakladom, ki si ga lahko pridobite samo z branjem slovenskih knjig. Govorite doma samo slovensko in ljubite slovensko knjigo ter jo berite! Predvsem zdomsko! To je prva in najvažnejša dolžnost človeka, ki je opravil vajeniško dobo slovenstva v slovenski šoli, zdaj pa ga mora sam od sebe ohranjati v sebi in izžarevati iz sebe v svojem okolju. Bodite zavestna Argetinka, to je zvesta **državljanka** svoje rojstne dežele, toda še bolj zvesta pripadnica **slovenskega naroda**, ki je že stoletja oblikoval značaj in dušo Vaših prednikov in se utelesil tudi v Vas!

Naj bo Vaša usoda odslej kakršnakoli, naj tudi tako nanese, da bo morda Vaš življenjski drug drugega jezikovnega občestva: Vaša najbistvenejša notranja duhovna uglašenost bodi slovenska, tista, ki se izraža v slovenski molitvi, in tista, ki predaja slovensko govornico svojim potomcem, ki živi iz roda v rod v slovenski besedi in slovenski zavesti, čeprav že v argentinski integraciji, ne pa asimilaciji, kot pravijo mo-

derni izrazi za naše preprosto govorjenje: ne odpadi od naroda, temveč ga vključi v novo argentinsko okolje.

Slovenska srednja šola Vam je dala temelj, ki Vas za vedno — pa naj bo to kakorkoli že — veže kot živ ud v slovensko skupnost v Argentini.

S tem sem pravzaprav tudi že odgovoril na vprašanje o vlogi slovenske skupnosti v zdomstvu in v Argentini še posebej. Slovenska skupnost v zdomstvu je najprej neka notranja, duhovna, metafizična zavest, da smo pripadniki etničnega slovenskega naroda, pa naj bomo že na kateri koli točki sveta, celo tudi če nas raketa zanese na Luno. Ta zavest je nam vrojena in nam dana od Boga. Toda mi se moramo tudi zavestno zbirati v organizirano skupnost, kajti — v skupnosti je moč, naša številčna majhnost dobiva v njej duhovno silo, da vztraja kjerkoli! Toda prav naša in Vaša generacija ima še posebno dolžnost: mi, Vaši starši, smo šli iz stare domovine, da ji priborimo svobodo, Vi, naši otroci, da prevzamete od nas to vlogo, pomagati kakorkoli Slovincem v matični domovini, da se rešijo nasilnega režima in zažive v duhovni demokratični svobodi, kjer bo človek človeku brat in ne volk. Obiščite to našo lepo Slovenijo, da jo boste spoznali z očmi, jo zljubili in se zavedali, da je ta lepa Slovenija — resnično „biser iz božje roke vzet“ —

Enodnevne duhovne obnove v Domu duhovnih vaj Malinckrodt, Ruta 3, km 39,5, se je na cvetno nedeljo (3. IV. 77) udeležilo 69 mlajših deklet do 16. leta starosti. Vodil jih je dr. Rudolf Hanželič. Dva tedna prej je prav tam opravilo duhovno obnovo 44 mlajših fantov (foto Ivan Makovec)

vredna svobode in našega sodelovanja in pomoči v boju za njo!

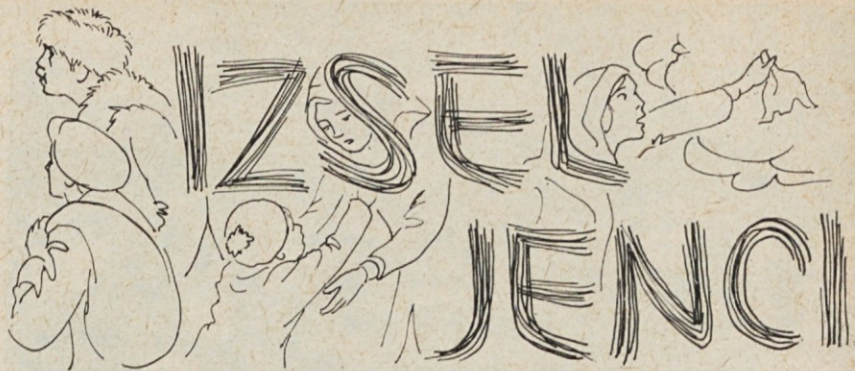
Da pa ohranimo to svojo miselnost in ta svoj cilj: združujmo se v Slovenskih domovih, ki so jih starši zgradili za — vas!

Tam naj polno zaživi naše slovenstvo, v vseh kulturnih oblikah, v vseh družabnih oblikah, v vsem, kar naj v Vas krepí in ustvarja slovensko zavest. Udeležujte se z veseljem prireditev slovenske skupnosti, ki naj Vam bo področje Vašega slovenskega udejstvovanja in Vaše slovenske rasti!

Tudi na vprašanje o naši vlogi v bodočnosti slovenskega naroda

sem s tem že odgovoril. Najprej moramo skrbeti za ohranitev slovenstva med nami samimi. Potem pa tudi v svetu. In nato tudi za usodo slovenstva v domovini sami, kjer nismo oaze v tujem okolju, temveč samosvoja dežela z vsemi ustanovami razvitega naroda in s svojim jezikom celo državni jezik. Se pravi: eden od državnih jezikov v Jugoslaviji, državni pa v Socialistični republiki Sloveniji. Toda ta je v resnici zelo odvisna provinca od središča, ki je v Srbiji, v Beogradu, ter nikakor ni to, kar bi želeli, da bi bila: neodvisna, samostojna dr-

(Nadaljevanje na str. 372)

Johan Bojer-Božo Vodušek

Potem je učitelj Jo nekega dne spoznal, da se prav tako lahko dolgočasi na kak drug način kakor doslej. Kaj, ko bi vsak dan nekaj ur učil otroke v Skaretu?

Napravil si je par majhnih smučí, vzel nekaj knjig in šel na pot. Da, da, torej zdaj je bil svoboden človek. Zdaj je lahko učil prav tisto, kar je sam hotel. To je bilo nekaj novega. Ampak zdaj je moral tudi pokazati, kaj je prav za prav tičalo v njem takrat, ko se je v stari domovini čutil tako vezanega in zapostavljenega. Da, kaj je že bilo?

Svoboda? Ali naj bi jih učil svobode? Seveda, svobode, da lahko veruješ to, kar hočeš. Prav, ampak kaj naj bi njegovi učenci verovali? Ali ni prav ničesar vedel povedati o teh stvareh? Nekaj čudnega je, ko hodiš prek te neskončne snežne ravnine in imaš nad seboj samo nebo. Tukaj ni nikogar, ki bi ga lahko ozmerjal.

Nikogar, ki bi te vezal. Nastane vprašanje: kaj si ti sam? Te misli so tako vsiljive, da učitelj Jo obstane in bi se najrajši vrnil. Kaj si? Kaj veruješ? V svobodo? Čenče. Posadi lačne otroke za prazno mizo in jim reci, naj jedo, kar hočejo. Svoboda — ha, ha, ha!

Učitelj Berg je vstopil čisto skromno. Ne, da je hotel kaj takega! Ampak prostor? Da, da, saj je videl, kako je bilo tukaj. Karen je poskušala to in ono odmakniti. Pa kaj je pomagalo! Učitelj se je moral kljub temu uvesti na posteljo in otroci na drugo njemu nasproti. Kal se je vsedel k mali mizi, kjer je zmeraj stala posoda, in si natlačil pipo.

Bilo je kakor ob začetku ljudske šole v domovini. Bili so pomaknjeni za petdeset let nazaj. Otroci in učitelj so sedeli z rokavicami na rokah. Karen bi bila

rada kdaj slišala božjo besedo, kakor se spodobi. Učitelj Berg je pričel z zgodbami svetega pisma. Ampak ne na starinski način, razložiti je moral ustvarjenje sveta tako, da je imelo smisel. Karen je pogledala Kala. Kal je kadir svojo pipo. Učitelj Jo je skušal pojasniti, kaj je v svetem pismu pravlјica in mit in kaj je prava božja beseda. Karen je morala zopet pogledati Kala, ki je pozabil na pipo. Nazadnje je pohrkal in posegel v pouk z vprašanjem: Ali ni vse, kar je v svetem pismu, božja beseda? Otroci so gledali zdaj učitelja, zdaj starše. Učitelj Jo se je zabaval nad Kareninim obrazom. „O tem se bomo pogovorili med odmorom,“ je rekel Kalu.

Otroci so smeli ven in metati drug drugega v snežne kopice. Ta čas je rekel Jo Berg staršem, da bi učil on samo druge predmete, če bi rajši sami učili otroke verouk. Ne, ne, sta dejala oba. Saj mora on vendar bolje razumeti te stvari, ko pa je učitelj.

Potem je prišla na vrsto zgodovina. O Vikingih in vojnah, o poganstvu in razširjenju krščanstva na severu. Jo Berg je poskušal nekaj reči proti starim nazorom. Ampak čutil je, da je s tem prav tako kakor z miti v svetem pismu, lomil se vero na drobne kosce. Seveda so bili Vikingi morski razbojniki in seveda je bilo krščanstvo z bičem vtepeno ljudem in vžgano z žarečim železom. Rablji in lopovi so bili ti-

sti apostolski kralji. Ampak povej to naglas in „vera“ se zlomi. In otroci tega niso hoteli poslušati. Hoteli so, da ostane sveti Olaf svetnik. Jo Berg je bral v Pavlinih modrih očeh, da ne sme reči o teh stvareh ničesar grdega. O, Pilat, kaj je resnica? Jo Berg si je umil roke, naj je bila vikinška doba zlata. Naj imajo otroci nekaj lepega, o čemer lahko sanjajo. Kal spet kadi in se dobro počuti. Te zgodbe ga spominjajo na tepeže pri ribolovu na Lofotih. Torej tudi v davnih časih niso bili dosti boljši. Karen pazi, da ne ropoče s posodo. Pozneje naloži v peč in sede, da bi zašila Olufove hlače. Tedaj vse potihne. Kal in tudi Karen sedita z otroki vred v šoli.

Ali fanta bi rada vedela, kaj se je v prejšnjih časih dogajalo tukaj v Ameriki. „Tu imaš,“ pomisli učitelj Jo. „Mala fanta sta že zamenjala domovino. Stari je prišel semkaj le zaradi kruha in zemlje, ampak sinova mislita dalje. Že sta na potu, da postaneta Amerikanca.“ Da, da, preden se ločijo, jim na kratko razloži, kako je Norvežan Leif Erikson našel Ameriko. In potem pripoveduje dalje prav do današnjih dni. Bistre oči se bleščijo, Kal še nikoli ni bil slišal toliko stvari nenkrat. Ali mala Siri ne more biti mirna. Jezna je, ker ji ni mogoče slediti.

Na povratku je bilo Joju Bergu čudno pri duši. Ko bo prišel prek mitov in krščanstva, kaj potem?

Človek sicer lahko govori proti temu, kar verujejo drugi. Ampak predvsem si mora biti sam o stvarih na jasnem. Pri teh otrocih si ne bo mogel pomagati s sleparstvom. V kaj veruješ? Jo je spet sam v širni snežni ravnini, s praznim prostorom pred seboj. „Ti, ki si padel na kolena, ko te je pred požarom minil smeh!“ Kaj, če so le imeli njegovi stari roditelji prav? Ali je bil res govoril takrat same neumnosti? To ga je jezilo celo tukaj. Ali naj imajo tudi v tem prav? In vendar sedijo morebiti doma in čakajo, da bi jim pisal? Ali kljub vsemu, jasni se mu nekaj novega. O, ta davna zlagana vikinška doba ga je vselej jezila, da je bil kar zelen. Ampak zdaj pozna neko drugo stran zgodovine: zgodovino prvih naseljencev, sago o junakih dela in njihovem boju z divjino. Nekega dne bo stala tukaj velika šola v bogatem okraju. Ta zgodovina bo glavni predmet, kaj če bi bil tedaj on sam šolski predstojnik? Ta misel ga greje, prav čuti, da se mora na to pripraviti.

Blíža se božič in oni, ki nima jo družine, se ga bojijo. Živijo kakor v kaki ribiški koči. Erik je sam. Morten je sam. Ali naj tudi na sveti večer sedijo sami in jedo večno kašo z mlekom ali pečeno slanino in kompir? Ko bi imeli vsaj kruh! Morten je poskušal peči kolače in kruh, pa ni ničesar napravil. Peč za to ni bila primerna. Ko bi imeli vsaj kak

slanik ali grízljaj nasoljene polenovke. Podnevi hodijo zamišljeno okrog. Spomini jih delajo otožne. Vožnja s sanmi v cerkev na sveti dan, povabila, in predvsem zvonovi, ki zvonijo na sveti večer, mati in bratje in sestre okrog mize! Da, da, zdaj je tišo milj do tja.

Ali na sveti večer sta fanta iz Skareta gazila od sosedu do sosedu in jih vabila v goste.

V goste? K ljudem iz Skareta? Toliko, da se niso smejali. Ali so mogli to sprejeti? S čim pa naj bi jim v tej koči postregli, kjer je bilo že toliko ust?

Ali Karen je imela čisto vest. Za božič so zaklali prašiča, sicer ni bil prav velik, ampak bil je vendar okrogel in težak. Na sveti večer je dobro oskrbela vole in krave. In tudi hišnega duha ni pozabila, postavila mu je v hlev latvico mleka. In ne da bi kdo kaj slutil, je imela skrit škronicelj riža in lonec sirupa, odkar so se tukaj neselili. In tako stoji Kal na sveti večer pred kočo in gleda, kako prihajajo gostje. Ola Vatne je daleč spredaj, gre pred voli in išče poti med snežnimi zameti. A živali se kljub temu pogrezajo globoko v sneg. Na saneh sedi Elza, zavita v vso obleko, kar jo imata, prav v sredi pa tiči otrok. „Dober večer! Srečen božič! Ali imaš kaj prostora za vole?“ — „Mislim, da bo že. Pozdravljeni!“ Morten jih preseneti s tem, da pride na svojih novih smučeh. Per Föll gazi pred

Ano in nosi otroka zavitega v kožuh. Nekaj časa traja, preden se otresejo snega. Ko so nazadnje vsi zbrani, je koča polna do zadnjega kotička. Otroke iz Skareta so spodili na posteljo, kjer sedijo v novih oblekah in imajo pred seboj nekaj dobrega za tolažbo. Srečen božič!

Na peči stoji velik lonec in ženske takoj opazijo, da se kuha v njem mlečni rož, prava božična jed iz domovine. In res, ali niso postavili na mizo krvavih klobas s slanino, vkuhanega sadja in sirupa. Ampak, Karen, Karen, zadoni od vseh strani. „Da, da, zdaj si kar postrezite, prosim!“ pravi ona. Pa saj ne more biti nobenega govora o tem, da bi imeli vsi prostora pri mizi, en del gostov mora sedeti ob strani in gledati in čakati, dokler prvi ne skončajo. Ali vendarle je božič. „Zdaj se morate okrepčati!“ pravi Karen, ki stoji ob peči in jih gleda. Kal pa sedi na postelji in pristavi, da je mrzlo — da je najbolje jesti in si ogreti želodec. O čem naj bi govorili, če ne o znancih v domačem kraju, odkoder so vsi prišli. Nocoj so bili doma pač v cerkvi. In ko so govorili o cerkvi, je nastala za kratek čas tišina. Bilo je, kakor bi vsi poslušali. Ali zunaj iz snežne puščave ni bilo slišati nobenega zvonjenja.

Ko so popili kavo, je učitelj Berg vstal in deklamiral Ibsenove in Velhavenove pesmi. Razumeli so jih vsi, stari in mladi.

Morten Kvidal je čutil, da mora tudi on kaj prispevati. In tako je povedal nekaj iz Björnsona, kar je znal na pamet: O drevesih, ki so hotela obleči skalo. Nato je spet vse potihnilo. Nihče se ni nikamor ozrl. Ta slika ljubezni do domovine je tako čudno učinkovala, saj so vendar vsi šli svoja pota. Nazadnje so zapeli, z učiteljem Bergom na čelu, narodno himno „Ja vi elsker“. Ola Vattne je pel drugi glas. Koča je bila polna pesmi.

Ampak Karen se je zdelo, da le še ni pravi božič. Nazadnje se je le drznila in prosila učitelja, da bi bral kaj iz domačih evangelijev. Tukaj so! Ne, tega učitelj Berg ni hotel storiti. Ali vsi so bili za to, naj Karen bere sama. Saj je bila vsem kakor mati.

„Kar sema beri, žena!“ pravi Kal. Nato pa skloni in se zastrmi v dlani. Ni si upal pogledati ljudi, kadar se je govorilo o božji besedi.

Da, da. Karen je že rabila naočnike. In tako je sedla s hrbtom proti sveči, ki je bila v steklenici, in visoko držala knjigo. Brala je malo boječe, ampak pošteno in starinsko. Izpustila ni nobenega oklepaja, ki se je nanašal na sve-to pismo (Janez XV—XX. Marko III—VII). Sedeli so tesno drug ob drugem in poslušali. Karen je napolnila majhno kočo z dobro starinsko božično svečanostjo. Domači evangeliji in hišna mati lepo pristojijo drug drugemu.

Nazadnje morajo seveda zapeti še cerkveno pesem. Antonu Norengru se glas precej trese. Misli, kako je bil pred dvema letoma doma pri materi. Ali Pavlina si je za noč okrasila svojo plavo kito z modrim trakom in njemu se zdi, da nikoli ni videl ničesar lepšega.

Ko so gostje nazadnje odšli, je sijal mesec. Ali učitelj Berg in Anton sta kljub temu prižgala svoji svetilki in hodila spredaj. Za njima so šli po vrsti drugi skozi sneg. Malo dalje so videli Ola Vatneja z voli in sanmi vrčati se po isti vijugasti sledi, ki jo je bil napravil na poti z doma.

„Lahko noč!“ kličejo drug drugemu. „In hvala lepa za nočjšnji večer.“

Učitelju Bergu je bilo nenavadno pri duši. Ola ga je bil vprašal, ali bo prišel in krstil otroka. Ali naj bi se spet smejal? Ne, na tak večer ni mogel odreči. Ampak, ampak...

Drug za drugim so zavili vsak na svoj dom. Ko je Morten Kvindal prišel do svoje kočice, je nekaj časa postal pred vrati. V jasni mesečni noči je videl tako daleč okrog sebe. Ali druge kočice so že spet izginile v snežnem morju. Nikjer ni bilo nobene luči. Ledeni kristali so se lesketali na neskončni ravnini, ki je valovila, neprenehoma valovila v snegu in mesečini. Ne, slišal ni nobenih cerkvenih zvonov, le prijski volk je samotno tulil proti mesecu.

(Bo še)

NE ODPADI OD SLOV. NARODA (Nadaljevanje s strani 367)

žavna organizacija s suverenim središčem v Ljubljani, ki bi potem sama odločala o svoji bodočnosti, samostojnosti ali povezavi s sosedi.

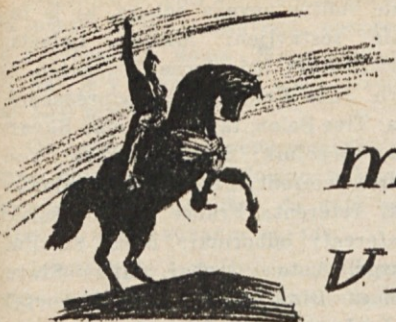
Ko se zavzemamo iz zdomstva za to, da se Slovenija osvobodi tiranstva, delamo tudi že za to, da si pribori tak značaj, da bo v svetu zasedla enako mesto, ka-

kor ga dosežajo v zboru narodov celo številčno manjši narodi. To bodi „sen o svobodi zlati“, ki ga mora sanjati tudi naša mladina „iz slovenskega duha in krvi.“ In to ste Vi. In Vam želim, da bi se v Vaših dušah tudi razcvetel ta sen in da bi Vam bilo kdaj še dano, iz že udomačene tujine obiskati kdaj še in že svobodno Slovenijo, domovino Vaših staršev in izvor in povračanje Vašega slovenstva.

Almanah „Slovenska kri iz roda v rod“, izdal Srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka v Buenos Airesu

Resnico iščejo samo posamezniki in prelomijo z vsakim, ki je nima zadosti rad. Vsaka črednost je zatočišče nenadarnosti.

Boris Pasternak

med nami v Argentini

Vélíki teden v cerkvi Marije Pomagaj

Velikonočni obredi so privabili zelo veliko število rojakov v slovensko cerkev Marije Pomagaj. Na cvetno nedeljo je msgr. Anton Orehar ob asistenci župnika Gregorija Malija in dr. Alojzija Starca blagoslovil oljčne veje in slovenske butarice. Po procesiji po dvorišču je bila v cerkvi sv. maša, pri kateri sta brala berili zastopnika mladinskih organizacij, napovedovalec je bil Janez Jereb, ljudsko petje pa je pri harmoniju spremljala lic. Terezka Prijatelj.

V mašnem govoru govoru je msgr. Orehar omenil: Na cvetno nedeljo spremljamo Kristusa v njegovem zmagoslavnem sprevodu v Jeruzaleem. Prosimo za svojo zvestobo Kristusu Kralju in za stanovitnost tistih, ki so zaradi vere v Kristusa preganjani v državah brezbožnih vlad!

Na veliki četrtek so bili obredi ob 7 zvečer. Z msgr. Oreharjem sta somáševala Matija Lamovšek in Jože Škerbec, pel je Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija, orglala pa ga.

Anka Savelli-Gaser. Berili sta brala Milan Magister in Irena Urbančič, napovedoval pa je Tone Birkovec. Msgr. Orehar je med pridigo dejal: Na vélíki četrtek se zahvalimo za postavitev sv. Rešnjega telesa, v katerem nam je Jezus dal hrano za naše nadnaravno življenje, in za postavitev duhovništva. Sprejmemo novo zapoved Jezusovo o ljubezni, da bomo znali v družinah drug z drugim potrpeti, se med seboj razumeti in posvetiti svojo pozornost tudi življenju v skupnosti, ki nam je za ohranitev nujno potrebna. Po prenosu sv. Rešnjega telesa je bilo čiščenje Najsvetejšega do polnoči: najprej so ga opravile žene, potem dekleta, za njimi možje in nazadnje fantje.

Opravilo vélikega petka se je tudi začelo ob 7 zvečer. Msgr. Oreharju sta asistirala France Bergant in Gregor Mali, ki sta z Gallusom pela pasijon. Napovedoval je Marjan Šifrer, berili pa sta brala Ana Marija Klanjšček in France Pernišek. Vsi udeleženci so se zvrstili k poljubovanju križa in sv. obhajilu.

Msgr. Orehar je v pridigi razvijal naslednje misli: Na véliki petek je v središču križ, na katerem je Jezus sklenil svoje trpljenje za naše odrešenje. Njegovemu trpljenju priključimo v smislu fatimskega sporočila svoje trpljenje, zvesto izvršujemo svoje stanovske dolžnosti in ogibajmo se posebej letos grehov jezika, ki škodujejo našemu sožitju v skupnosti.

Na véliko soboto čez dan so slovenski dušni pastirji blagoslavljali po različnih krajih velikonočna jedila. Ob 10 zvečer je bilo opravilo vélike sobote. Msgr. Oreharju sta asistiral Gregor Mali in dr. Alojzij Stare, napovedoval je salezijanski bogoslovec Jože Repovž, berila so brali ga. Marjeta Selan, Rudolf Smer-su, Marta Malovrh, Miha Gaser, Mari Makovec in predsednik ZS Marjan Loboda. Rojaki so napolnili cerkev in dvorišče. Msgr. Orehar je deljal med vstajenjsko mašo med drugim: Na velikonočno vigilio premišljujemo Jezusovo vstajenje in njegov obisk ljudi, ki so njegove tolažbe potrebovali. Izvršujemo dobra dela v korist bližnjemu tudi mi, zavvedajoč se, da nam Jezus skrbi in trpljenja ne bo odvezal, pač pa nam bo v vseh stiskah pomagal, saj je rekel: Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.

Občni zbor društva „Zedinjena Slovenija“

27. marca je bil v Slovenski hiši 30. občni zbor osrednjega društva „Zedinjena Slovenija“. Po poročilih odbornikov in predsednika društva so

bile volitve novega odbora, ki je takole sestavljen: Marjan Loboda, predsednik; inž. Jernej Dobovšek in arh. Jure Vombergar, podpredsednika; Tine Selan, tajnik; Marjan Skvarča, blagajnik; Stanko Jerebič, kulturni referent; Stane Mehle, mladinski referent; France Vitrih, šolski referent; odborniki: Božo Stariha, msgr. Anton Orehar, Miloš Stare, Janez Dimnik, dr. Jožo Dobovšek ml., Ignacij Glinšek, Nace Grohar, inž. Ivo Majhen, France Pergar, notar Alojzij Šonc, Marjana Marn, Jože Miklič, prof. Tine Vivod, Marijan Šušteršič, Lojze Rezelj, Marjana Batagelj, Franc Lobnik, Stanko Oberžan, Beno Tičar; nadzorni odbor: Marjan Pograjc, Franc Pernišek in Emil Cof; razsodišče: dr. Jože Dobovšek, dr. Leopold Eiletz in dr. Mi'an Komar.

Zveza slovenskih mater in žena

Zveza slovenskih mater in žena je organizirala mesečna predavanja v Slovenski hiši. Na aprilskem srečanju je govoril msgr. Anton Orehar o vprašanju: Žena — družina — Cerkev, na majskem pa ga. Iva Vivod o Ivanu Cankarju.

22. slovenski dan

Na belo nedeljo, 17. aprila, je bil 22. slovenski dan, ki ga organizira naše osrednje društvo Zedinjena Slovenija. Letos je bil v krajevnem središču skupnosti v San Martinu. Ob 60-letnici smrti dr. Janeza Evangelista Kreka je bil pod njegovim geslom: Ni delovanja brez združevanja!

Ob 11.30 je bila sv. maša v zavodu presv. Srca Jezusovega, nasproti Slovenskega doma. Msgr. Anton Orehar je v govoru med mašo razvijal tele misli:

Ob zgledu Jezusovem pomislimo, kako bomo ohranili globino našega dela in naših prireditev, da nam ne ostanejo samo zunanje parade.

Jezus se je temeljito pripravil na svoje delovanje v tihoti Nazareta in s postom v puščavi, z veseljem delo začel, zbral okrog sebe apostole, ki bodo njegovo delo nadaljevali.

Če hočemo ohraniti našo slovensko skupnost zdravo, versko in narodno, moramo z veseljem in odgovornostjo delati vsi. Funkcije je treba sprejeti z dobro voljo, se za njih izvrševanje pripraviti in imeti čut za čas, v katerem hočemo delo opraviti.

Imeti moramo vedno pred seboj jasen cilj svojega dela osebno in v ustanovah, pripraviti načrt dela na vseh stopnjah in zbrati primerna sredstva, ki se spreminjajo.

Pripraviti je treba tiste, ki bodo za sedanjimi predstavniki delo vodili, ker je ohranitev življenja v skupnosti odvisna ne le od tistih, ki danes delajo, ampak tudi od tistih, ki bodo za njimi delo sprejeli ali odklonili, če niso bili za sprejem pripravljeni. Cankar je rekel ob Krekovi smrti: „Vojskovodja je padel, armada bo zmagala v njegovem imenu in pod njegovim praporom.“

Kot so dolžni dosedanji delavci opraviti svojo dolžnost, tako imajo svojo dolžnost mlajši, da za njimi delo sprejmejo in opravijo.

V tem naj bo zgled dr. Janez Ev. Krek, katerega se danes na Slovenskem dnevu spominjamo in zaradi dela spoštujemo kljub pomanjkljivostim, katerih nihče ni prost, tudi med nami ne.

Med mašo, ki se je je udeležilo veliko rojakov, precej tudi v narodnih nošah, je pel sanmartinski pevski zbor pod vodstvom Vinka Klemenčiča.

Veliko rojakov je bilo na kosilu v Slovenskem domu.

Popoldanski kulturni program se je začel ob 4 in ga je povezoval lic. Stanko Jerebič. Po prihodu delegacij krajevnih domov z zastavami in petju himen je bil odrski nastop na besedilo Antona Pauliča in v režiji ge. Nataše Smersujeve, pozdrav predsednika Slovenskega doma Franca Zorca, nastop šolskega zbora Rožmanove šole (ga. Marjeta Boltežar), nagovor predsednika ZS Marjana Lobode, rajanje otroške folklorne skupine iz Slomškovega doma (ga. Ema Kessler), govor Jožeta Košička: Dr. Janez Evangelist Krek — buditelj slovenskega naroda, nastop folklorne skupine s Pristave (Jure Ahčin), petje dekliškega okteta iz San Martina (Ana Marija Klanjšček) in nastop plesne skupine iz Slovenske vasi (Bogo Rozina). Potem je bil še družabni del. S prireditve je bil poslan pozdrav rojakom po svetu prek slovenskih publikacij: „Slovenke in Slovenci v Argentini, zbrani pod geslom dr. Janeza Evangelista Kreka ‘Ni delovanja brez združevanja’, pošiljamo iz Slovenskega doma v San Martinu, ob priliki Slovenskega dne-

va, vsem rojakom širom zemeljske oble topel in iskren pozdrav z željo, da bi iz naših vedno tesnejših vezi porasla mogočna svobodna Slovenija v svetu.“

SKAS

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo je priredilo tečaj dr. Milana Komarja o „Idejnih tokovih sodobnega sveta“ (poizkus filozofskega razbiranja novejše zgodovine v luči krščanskega realizma). Predavanja so vsako zadnjo soboto v mesecu od 16. do 19. ure v Slovenski hiši od aprila do novembra.

Ob svetovnem simpoziju o vodi, ki je bil v Mar del Plati, je SKAS organiziral v Slovenski hiši srečanje z univ. prof. Petrom Remcem, ki je na simpoziju zastopal Vatikan.

Nova slovenska šola v Tucumanu

Na cvetno nedeljo, 3. aprila letos, je začel delovati nov slovenski sobotni tečaj v Argentini in sicer v predmestju Tucumana, Villa Lastenia, kjer je slovensko podjetje Bratje Oblak odprlo novo tovarno in se zato tam naselilo nekaj slovenskih družin. Slavnost odprtja je bila povezana z obredi cvetne nedelje, ki jih je opravil Janez Urbanč, župnik v Trancas (30 km od Tucumana). Program pri odprtju šole, ki jo letos obiskuje 10 šolarjev in jo vodi ga. Jožeta Žakljeva, je obsegal besede Jožeta Mikliča v imenu podjetja, zborna deklamacijo in petje šolarjev in govor dr. Tineta Debeljaka.

Občni zbor Kreditne zadruga „SLOGA“

2. aprila je imela v Slomškovem domu Kreditna zadruga SLOGA svoj 21. redni občni zbor. Po poročilih predsednika, tajnika, blagajnika in poslovodja so bile volitve. Novi odbor sestavljajo: predsednik Janez Amon, podpredsednik Albin Kočar, tajnik Marjan Pograjc, tajnikov namestnik Avgust Horvat, blagajnik Franc Lobnik, namestnik blagajnika A. Kovačič, svetovalci: Ivan Ašič, Franc Hrovat, Nace Grohar, Anton Kastelic, Rajko Urbančič, Rudolf Gričar in Stane Mehle, nadzornik dr. Anton Šimenc, namestnik nadzornika Avgust Jeločnik, poslovodja Marjan Loboda.

Anton Skubic: Zgodovina Ribnice

Lansko leto je izšla v Buenos Airesu knjiga dekana Antona Skubica „Zgodovina Ribnice in Ribniške pokrajine“, ki jo je za natis priredil notar Josip Lesar. Knjiga, ki ima XXVIII in 788 strani ter nad 70 fotografij, ne obravnava samo krajevnih zgodovine fare Ribnica in ribniške Doline, ampak obravnava slovensko preteklost v verskem, kulturnem in gospodarskem pogledu na ozemlju od Starega trga v Beli Krajini pa do Turjaka, Cerknice in Starega trga pri Ložu ter do reke Kolpe v letih 1000 do 1900. Zgodovinar je preučil obširno gradivo in dokumentarno utemeljil svoje delo. Na voljo je v Dušnopastirski pisarni v Buenos Airesu in pri razpečevalcih slovenskih knjig.

novice iz Slovenije

Teološki tečaj o obnovljenem bogoslužju

V Ljubljani in Mariboru je bil 13. in 14. aprila dvodnevni teološki tečaj o bogoslužju, ki se ga je udeležilo veliko duhovnikov. Predavatelji so z različnih vidikov osvetlili obnovljeno bogoslužje, nakazali smer-nice učinkovitega in ustvarjalnega oznanjevanja božje besede ter povabili k poglobljenemu molitvenemu življenju. Razmišljanja o bogoslužju, o vlogi božje besede, o petju, glasbi, estetiki bogoslužja in o duhovnikovi molitvi so vodili Strle, Smolik, Vodeb, Tominec, Trošt, Vesenjaki in Oražem.

Posvetitev cerkve v Odrancih

Na velikonočno nedeljo je škof dr. Maksimilijan Držičnik posvetil cerkev sv. Trojice v Odrancih v Prekmurju. Posvečevalnih obredov se je udeležila vsa farna skupnost, 8 duhovnikov domačinov in verniki iz okoliških župnij.

Pred 10 leti je bilo svetišče zgrajeno in blagoslovljeno, a notranjost še ni bila končana. Stene so obdane

s freskami Staneta Kregarja. To je njegovo največje delo. Slike predstavljajo Kristusovo in človekovo življenjsko zgodbo od rojstva prek delovanja in trpljenja k poveljanju. Kip Brezmadežne in vstalega Kristusa so delo Franceta Kralja. —

Gradnja odranske cerkve ima svojo zgodovino. L. 1944 je bila ustanovljena nova dušnopastirska postojanka ob vaški kapeli. Po vojni so farani začeli zbirati material za novo cerkev, ki pa „je bil po višji sili uporabljen v druge namene.“ Zato so zgradili tedaj začasno leseno cerkev. 1964 so začeli graditi novo cerkev, nesreča pri gradnji pa je zahtevala 8 življenj zidarjev. 5. novembra 1967 je bila blagoslovljena in izročena njenemu namenu, sedaj pa je končno dokončana in posvečena.

Birmovanje v Sloveniji

Letos bo birma v 168 župnijah, v katerih živi skoraj pol milijona prebivalcev. Število birmancev bo verjetno 17.000.

Duhovnik prof. Jože Krakar

16. aprila je umrl v bolnišnici na Golniku g. Krakar, doma iz Kranja (1891), posvečen v duhovnika 1913 v Ljubljani. Od mladosti do 1932 je bil v frančiškanskem redu, potem pa je izstopil in se inkardiniral v zagrebški nadškofiji, kjer je deloval do 1955, ko se je upokojil in se vrnil v Slovenijo. Na ljubljanski univerzi je promoviral iz klasične filologije. Kot upokojenec je bil kuratni beneficiat v Vogljah v župniji Šenčur pri Kranju.

Slovenci v Fatimi

Marca je 115 slovenskih romarjev romalo v Fatimo, kjer so se mudili tri dni. Iz Brnika do Lizbone so se peljali z letalom, od tam pa v 140 km oddaljeno Fatimo z avtobusi. Spotoma so obiskali nekaj samostanov. Z romarji je bil tudi mariborski škof dr. Maksimilijan Držičnik, ki je vsak dan somaševal z 12 duhovniki in imel priložnostne nagovore. Vodil je tudi slovensko procesijo s kipom fatimske Marije. Obiskali so tudi rojstne hiše fatimskih pastirkov ter pozdravili Lucijino sestro in brata njunih bratrancev Francka in Jacinte. Bilo je to prvo letošnje romanje Slovencev v Fatimo ob 60-letnici Marijinih prikazovanj.

Tečaj za predzakonce

Čez 120 deklet in fantov iz Šentjanža pri Dravogradu in Pomeč se je v marcu zbralo pet zaporednih sobotnih večerov v župnijski cerkvi na tečaj za predzakonce. Pogovarjali so se o medsebojnem spoznavanju, o zakonskem delavniku, o spolnosti v zakonu in urejanju rojstev, o odnosih med starši in otroki, o Bogu v zakonu, koliko časa naj traja medsebojno spoznavanje, na kaj se je treba ozirati pri izbiri partnerja, kaj storiti, če je eden veren, drugi pa neveren, ali je primerno, da sta oba zakonca v službi.

Čez 100 vernih pomurskih deklet in fantov iz 20 prekmurskih župnij pa se je zbralo 12. marca k duhovni obnovi v tišinski cerkvi. Dan je potekal v znamenju duhovnega poglobljanja in doživljanja Boga v občestvu mladih.

Pastoralni sveti

Blizu 80 zastopnikov župnijskih pastoralnih svetov iz trebanjske dekanije se je s svojimi duhovniki zbralo v Šentrupertu na Dolenjskem. Podobno duhovnikovega sodelavca je podal član župnijskega sveta v Litiji France Lesjak. Pogovor z udeleženci srečanja je po Lesjakovih mislih vodil dekan iz Trebnjega France Zaplata.

Naloge članov župnijskih pastoralnih svetov so številne: branje božje besede, pomoč pri oblikovanju bogoslužja in cerkvenega petja, skrb za lepoto in krašenje bogoslužnih prostorov, skrb za bolnike in onemogle, da prejmejo zakramente, sodelovanje pri pogrebih, priprava duhovnih obnov, misijonov, občestvena priprava na prvo sv. obhajilo in birmo, širjenje verskega tiska, skrb za občestveno molitev.

Videm — Dobrepolje

27. marca je nadškof Pogačnik blagoslovil novo župnišče v župniji Videm-Dobrepolje. Nova stavba ni le dom za duhovnike, ampak tudi pomožno farno središče. Veroučna in pevska soba sta postavljeni tako, da se lahko združita v prostorno zimsko kapelo. Pred blagoslovom je bila v cerkvi zahvalna maša, popoldne pa koncert kar 5 župnijskih zborov: otroški, mladinski, mešani, moški in zbor s podružnice Ponikve.

Kuharski tečaj za duhovnike

V 8 zaporednih četrtkovih popoldnevih je bil kuharski tečaj za duhovnike v Repnjah pri Ljubljani. Tečaj so vodile 3 šolske sestre. Tečaja se je udeležilo 14 duhovnikov. Kot

drugod po svetu je tudi v Sloveniji težko dobiti gospodinje za župnišča in si morajo zato številni duhovniki knuhati sami.

Uredniki Ognjišča — 3 leta brez poignega lista

Katoliški glas iz Gorice - Trsta je objavil 3. marca, da so uredniki mladinskega lista Ognjišče, ki izhaja v Kopru, že skoraj 3 leta brez potnega lista. Znašli so se v čudnem položaju: niso ne krivi, ne obtojeni, ne svobodni. Takšno ravnanje oblasti dokazuje, da se čuti slabotna, ko se boji potovanja majhne skupine urednikov prek meje. V čem je za to oblast še svoboda?

Kazen zaradi „hrupnega“ cerkvenega petja

Po farnem lističu Oznanilo župnije Stari trg pri Ložu (28. fl. 76) povzemamo novico, da je bil župnik „na predlog nekaterih tovarišev iz Loške doline in po odločbi sodnika spoznan za krivega, da je bil na letošnjo Veliko noč (1976, op. ur.) okrog cerkve prevelik hrup s cerkvenim petjem, in bil zato kaznovan z občutno denarno kaznijo.“

Škof Köstner med Slovenci

V slovenskem katoliškem prosvetnem domu v Tinjah blizu Velikovca na Koroškem je bilo konec januarja tridnevno srečanje staršev redovnikov, duhovnikov in bogoslovcev. Udeležence srečanja je prišel pozdravit tudi celovski škof dr. Köstner s svojim kanclerjem Kristofom. Škof je navzoče pozdravil v slovenskem jeziku.

Spomenica poljskih škofov

Poljski škofje so poslali poljski vladi spomenico, v kateri izražajo zaskrbljenost zaradi padca rojstev na Poljskem in zaradi sedanje demografske in družinske politike v državi. Škofje spodbujajo oblast, naj se loti odpravljanja vzrokov za zmanjšanje števila rojstev in naj se zavzame za tako vodstvo države, ki bo v korist materinstvu in družinam.

Po mnenju poljskih škofov je zelo važno vprašanje gradnje novih stanovanj. Na Poljskem manjka skoraj milijon stanovanj. število porok se večja veliko bolj kot število novih stanovanj. L. 1975 je nastalo trikrat več novih družin kot stanovanj. Druugo vprašanje je prevelika zaposlitev mater. Dalje bi bilo treba povečati družinske doklade in zmanjšati davke družinam s številnimi otroki. Škofje tudi opozarjajo na predstavljanje družinskega in zakonskega življenje v sredstvih družbenega obveščanja.

Madžarska

Meje in pogoje za sodelovanje med Cerkvijo in državo je začrtal tajnik madžarske škofovske konference škof Josef Czerhádi v načelnem članku v madžarskem katoliškem mesečniku Vigilia. Škof s tem člankom odgovarja članu madžarske delavske socialistične partije Gyorgyju Aczeli, ki je pozval Cerkve k prizadevanju pri gradnji nove socialistične družbe na Madžarskem.

Czerhádi pravi, da so Cerkve načeloma pripravljene sodelovati kljub

ideološkim razlikam. Vendar pravi, da verni ljudje nikakor ne smejo biti v družbi „državljeni drugega reda“. Zagotovljena jim mora biti možnost za „delo, ki ustreza njihovim sposobnostim, darovom in prizadevanjem.“

Cerkev zahteva možnost mirnega poučevanja verouka in varnost, da ne pride do kakih spopadov glede tega. Cerkvi je dalje potrebna svoboda teologija, možnost ocenjevanja sodobnih življenjskih vprašanj z evangeljskega vidika in tisk. Poniževalno je za vernega človeka poslušati govorjenje, kot je npr. trditev „Družba potrebuje vernega človeka, vere pa ne.“

Nov sovjetski zakon o verskih skupnostih

Katoliška tiskovna agencija Kathpres je objavila daljši članek o sovjetskem zakonu o verskih skupnostih. Zakon je bil objavljen junija 1975 in spreminja zakon iz l. 1929. Na Zahodu ga niso poznali. Še bolj je skr-

čil možnost dejavnosti verskih skupnosti. Novi zakon zahteva npr. tudi za verske dejavnosti v zasebnih hišah občinsko dovoljenje.

Kitajska

Pater Angelo Lazzarotto, strokovnjak v kitajskih zadevah, je izjavil, da je na Kitajskem še živih 17 škofov in 4 apostolski vikarji. Nekateri med njimi so relativno svobodni, čeprav ne morejo opravljati cerkvenih nalog. 3 škofje in 1 apostolski vikar so konfinirani, 6 škofov pa je v zaporu. V letih hudega pritiska od 1958 do 1962 je bilo „demokracijsko“ izvoljenih 40 škofov brez priznanja apostolskega sedeža. P. Lazzarotto priporoča, naj bi jih ta sedaj priznal, saj so poleti 1966 tudi ti trpeli in niso mogli izvrševati svoje službe.

Pridige kard. Višinskega so ponaredili

Tiskovni urad varšavskega nadškofa kardinala Višinskega je sporočil, da so neznanci ponaredili ne-

katere kardinalove pridige in jih širijo.

V izjavi je med drugim rečeno: „V letih 1974, 1975 in 1976 je kardinal Višinski pridigal v varšavski cerkvi sv. Križa. Besedilo teh pridig je nato objavila rimska založba Santa Severa v 3 zvezkih, ki so že vsi razprodani. Zadnje čase pa so začeli neznanci pošiljati po pošti na videz novo izdajo teh zvezkov, v katerih manjka okoli 20 strani pravega besedila. Namesto tega besedila je vstavljeno drugo, ki je povsem nasprotno z versko-družbenimi pogledi poljskega primasa. V novem besedilu so take zmote in mnenja, ki nikakor ne bi mogle priti iz kardinalovih ust.“

Časopisi, ki o tem poročajo, pravijo, da ponarejeno besedilo priporoča marksizem.

Litvanska škofa prisilno brezposelna

Litvanski katoličani vedno odločneje zahtevajo dovoljenje, s katerim bi njihova škofa smela opravljati škofovsko službo. Gre za škofa Julijonasa Stepanoviciusa in Vincentasa Sladkeviciusa. Člani pred kratkim ustanovljenega „helsinškega odbora“, h kateremu so pristopili tudi nekateri katoliški duhovniki in laiki, so izjavili, da se zavzemajo za ukinitve te prepovedi.

Oba škofa sta kmalu po helsinški konferenci zaprosila oblasti, da bi spet smela opravljati škofovsko službo, ko vendar nista bila obsojena in nimata na vesti nobenega zločističnega dejanja. O tem je poročala na Dunaju bila obiskovalcev. Paziti so morali na planica moskovskega „helsinškega zadnje čase posebno na mlade ljudi.

odbora“ Ljudmila Aleksejeva. Pred potovanjem na Dunaj je obiskala oba škofa in se zanimala za razmere, v katerih žive litvanski katoličani.

66-letni škof Stepanovicius je bil posvečen v škofa 1955 in imenovan za apostolskega upravitelja nadškofije Vilna. Odredili so mu mestece Zagare, kjer sme opravljati le opravila župnika. 57-letni Sladkevicius je postal škof 1957 in je pomožni škof škofije Kaisiadorys. Živi konfiniran v kraju Birzai na Litvanskem. Oba sta bila zelo delavna med mladino, ker pa nista kazala navdušenje za sodelovanje s predstavniki režima, so ju konfinirali brez sleherne sodbe.

Aleksejeva je povedala, da so litvanske cerkve polne vernikov in sicer ne le starejših, ampak tudi mlajših.

Fátima

22. marca je Lucija, edina še živeča od fatimskih pastirčkov, izpolnila 70 let. Živi v karmeličanskem samostanu v mestu Coimbri. Jacinta je umrla že 1920, Francek pa 1919.

Vatikanski muzeji

Uprava vatikanskih muzejev je lani imela izgubo. Kljub velikemu obisku muzejev in razmeroma visoki vstopnini v preteklem letu ni bilo mogoče pokriti stroškov za plače uslužbencev, je povedal upravnik muzejev dr. Persegati. Povečati so morali število čuvarjev zaradi vrednosti umetnin in zaradi velikega števila obiskovalcev. Paziti so morali na mlade ljudi.

ki prihajajo v muzeje in so očitno pod vplivom mamil, ki so „morebitni vandali.“ Muzejska uprava je imela lani v službi okoli 250 ljudi, obiskovalcev pa je bilo milijon 318 tisoč.

Teolog Ratzinger — münchenski nadškof

Novi münchenski in freisinški nadškof je postal znani teolog Josef Ratzinger. Rojen je bil 1. 1927. Po teološkem doktoratu je predaval teologijo v Freisingu, Bonu, Münstru, Tübingenu in Regensburgu. Kot teolog je raziskoval predvsem dogmatsko zgodovino in dogmatsko teologijo. Na II. vatikanskem koncilu je bil med vplivnimi svetovalci. Je član mednarodne teološke komisije pri kongregaciji za verski nauk. Napisal je veliko znanstvenih del. Njegovo knjigo Uvod v krščanstvo je 1975 izdala Mohorjeva družba v Celju.

Teolog Karel Balić — umrl

17. aprila je umrl v Rimu hrvaški frančiškan Karel Balić, svetovno znan teolog, ustanovitelj in predsednik Marijanskega društva za študije o mariologiji v Rimu. Dočakal je 78 let. Bil je član pripravljalnega odbora za 2. vatikanski koncil, ki se ga je udeleževal kot izvedenec in svetovalec. Bil je tudi globok poznavalec srednjeveškega filozofa in teologa Dunsca Scotta, o katerem je kritično izdal 46 zvezkov. Bil je tudi rektor Papeške univerze Antoniana, svetovalec pri kongregaciji za verski nauk in član papeške mednarodne marijanske akademije.

40-letnica obsodbe nacizma

14. marca je preteklo 40 let od objave papeške okrožnice „Mit brennender Sorge“ (S pekočo skrbjo), v kateri je papež Pij XI. obsodil nemški narodni socializem zaradi njegovega sovražnega stališča do vere in Cerkve. Münchenski kardinal Faulhaber je pripravil osnutek, Pij XI. in kardinal Pacelli, nekdanji nuncij v Nemčiji, pa sta ga izpolnila. V kratkem času so na skrivaj razdelili 300 tisoč izvodov okrožnice in jo 21. marca 1937 prebrali v vseh župnijskih cerkvah v Nemčiji.

Zavod za duhovnost

Zavod posebne vrste so ustanovili na katoliški univerzi v Tajpehu — Zavod za duhovnost v Vzhodni Aziji. V zavodu predavajo o budizmu in taoizmu ter o ostalih verstvih v Aziji. Študij v tem zavodu traja dve leti. V zavodu je sedaj skupina duhovnikov, redovnikov in redovnic, ki jim temeljito poznanje azijske duhovnosti olajšuje misijonsko delo. Predsednik zavoda je nadškof iz Tajpeha msgr. Stanislav Lokuang, ki predava o naukih Konfucija.

Katoličani v Sudanu

V Sudanu, kjer je v prejšnjem stoletju deloval slovenski misijonar Knoblehar, je danes pri 16 milijonih prebivalcev 700.000 katoličanov, ki živijo v glavnem na jugu države. Katoliška Cerkve ima dve cerkveni provinci: nadškofijo v Khartumu s škofijo v El Obeid-u na jugu, ter nadškofijo Juba s štirimi škofijami. Škofje so domačini razen nadškofa

v Khartumu (msgr. Baroni), ki že 40 let deluje v Sudanu in uživa spoštovanje tudi pri sudanski vladi, ki ga je nedavno odlikovala za 40-letno delo v Sudanu.

Katoličani v Angliji

V Angliji in Galesu je sedaj 4.182.000 katoličanov. Dušno oskrbo jim nudi 4751 škofijskih in 2420 redovnih duhovnikov. Lansko leto je bilo 75 novomašnikov, v bogoslovjih pa je 521 gojencev. Opažati je vedno več prestopov v katolicizem. Lani jih je prestopilo 5225.

Zasedanje afriških škofov

Južnoafriški škofje bodo v kratkem imeli zasedanje, na katerem bodo razpravljali o pastoralnem položaju v raznih južnoafriških državah. Dalje bodo razpravljali tudi o pravičnosti, spravi, o rasni diskriminaciji v nekaterih državah, o vlogi mladine v Afriki itd. Zasedanja se bodo udeležili škofje iz Angole, Botswane, Lesotho, Mozambika, Namibije, Swazilanda in Ozemlja Transkei.

Sodelovanje med katoliško in protestantovsko televizijo

V mesecu maju je bil v Švici mednarodni teden za krščansko televizijo, ki ga sklicujeta katoliški organizem za radio in televizijo ter enak organizem protestantov. Ob zaključku so nagradili najboljše televizijske programe iz področja vere, upanja in ljubezni.

Sodelovanje med anglikansko in katoliško Cerkvijo

Komisija katoliških in anglikanskih teologov je objavila skupno listino o sodelovanju med anglikansko in katoliško Cerkvijo. To listino je proučevala sedaj sinoda anglikanske Cerkve in je naročila 43 škofijam anglikanske Cerkve, naj listino skrbno prouče in sporoče svoje mnenje.

Sv. pismo najbolj brana knjiga na svetu

Po mednarodnih statistikah je bilo tudi v letu 1976 sv. pismo najbolj brana knjiga na svetu. Zlasti na Angleškem je sv. pismo daleč pred vsemi drugimi knjigami. Zadnja izdaja z naslovom „The Good News Bible“ iz začetka leta 1976, ki je bila natiskana v milijon izvodih, je bila razprodana v nekaj mesecih. — Iz Sovjetske zveze poročajo, da bodo tudi tam natiskali sv. pismo, ker oblastem ni všeč, da turisti darujejo Rusom svoja sv. pisma, in tudi jim ni všeč, da se sv. pismo širi s prepisovanjem, kar dela sv. pismo zelo zanimivo zlasti pri mladini.

Žensko duhovništvo

O ženskem duhovništvu se mnogo razpravlja in smo o tem v Duhovnem življenju že pisali. Proti ženskemu duhovništvu so tudi razne protestantovske sekte. Nedavno je tudi Mednarodna konferenca starokatoliških škofov utrechtske zveze na svojem zasedanju odklonila žensko duhovništvo.

KJE JE KAJ

UVODNIK	Njihovo smrt oznanjujemo (Aleš Gošar) ..	321
KAREL MAUSER	Prošnja s Turjaka, Pismo	323
	Mrtvi bataljoni	324
SODOBNA VPRAŠANJA	Ob 40-letnici enciklike proti nacizmu	334
	Lažna pot komunizma (kard. Höffner)	334
	Pred pohelsinško konferenco	339
VERSKI ČLANKI	Evharistična skrivnost	341
	Prikazovanje Marije v Fatimi (S. Zamjen) .	346
	Splošna spoved in skupna odveza	360
NAŠA VPRAŠANJA	O človeški osamljenosti (M. Kremžar)	350
	Zvezi slov. mater in žena (M. Magister)	354
LEPOSLOVJE	Moj grob, Vzdihi (Odon Peterka)	332
	Obrobne rubrike (Vl. Kos)	340
	Telovo na vasi (M. Merlak)	345
	Pri malici (V. Žitnik)	353
V DRUŽINI	Ljubezen in družina (A. Trstenjak)	362
ZA MLADINO	Vključi slovenski narod v novo argentinsko okolje! (Tine Debeljak)	365
ROMAN	Izseljenci (Johan Bojer-Božo Vodušek)	368
NAVICE	Med nami v Argentini	373
	Novice iz Slovenije	377
	Svetovne novice	380

Leto XLIV

Junij 1977

Št. 6

Junio Nº 6

duhovno življenje

je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar);
urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio
Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425,
1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass
Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304
St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103,
USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview
Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3,
Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzu-
tta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mo-
horjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmej-
nih državah je 3.000 pesov; v ZDA in
Kanadi 9 dolarjev; v Avstriji 160 šilin-
gov; v Italiji 5.000 lir; drugje proti-
vrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema in stalna zaglavja
„Duhovnega življenja“ in „Božjih ste-
zic“: Stane Snoj.

Ko sem silno težko sprejel crucis pondus ob posvečenju (v škofa), v tistih slavnostnih dneh je bila moja duša zavita v vihar temnih slutenj — od tod moje škofovsko geslo — tedaj sem Bogu dal sebe na razpolago za vse žrtve, ki mi jih namerava naložiti, edino to sem ga prosil: naj kraljestvo božje v dušah in v zunanjem svetu med verniki škofije ne trpi zaradi moje nesposobnosti in nevednosti nobene škode.

Tedaj sem Bogu daroval tudi sledeče: Naj umrjem v zaničevanju ali pozabljenju, naj bo moj grob neznan, naj me zgodovina še tako črno in krivično slika in naj ostane tak spomin na me v zgodovini ali pa naj moje ime čisto izgine, da se nikdar in nikjer ne omenja več — samo da bi kraljestvo božje rastlo, se utrjevalo v dušah, samo da bi čim več duš zveličalo, samo da bi božja čast rastla in se večala. — To daritev sem mnogokrat ponavljal in jo nocoj zopet ponovim: Gospod, sprejmi to žrtvico, če je Tebi všeč in če služi Tvoji časti in zveličanju duš! In če bi zdaj Gospod sprejel to mojo žrtvico? Če bi me „prijel za besedo“, ali naj javkom? Ali ne moram le reči: Hvala Ti, sveti Gospod, da se poslužiš mene, nevednega za svoje svete cilje? Hvalimo Gospoda za vse, prav za vse! (9. IV. 1945).

Škof dr. Gregorij Rožman